

Strategija razvoja poljoprivrede na području grada Zlatara i procjena utjecaja na okoliš za strategiju razvoja poljoprivrede

Kolovoz 2019.

Izradio: Georg d.o.o

SADRŽAJ

UVOD	2
1. PRIRODNI UVJETI ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE	3
2. KLIMA	4
3. TEMPERATURE ZRAKA I OBORINE	5
4. VJETAR	6
5. VRSTE TLA I ZEMLJIŠTA	6
6. POVRŠINA, STRUKTURA I NAČIN KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA	8
7. POLJOPRIVREDA I STANJE OČUVANOSTI OKOLIŠA	13
8. Ljudski RESURSI	14
9. STANJE I ORGANIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE PO VRSTAMA	15
10. REGIONALIZACIJA POLJOPRIVREDE	15
11. BROJ I STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA	16
12. STOČARSTVO	19
13. OVČARSTVO	20
14. PČELARSTVO	21
15. VOČARSTVO	22
16. VINOGRADARSTVO	25
17. POVRTLARSTVO	26
18. EKOLOŠKA PROIZVODNJA	29
19. PRERADA PROIZVODA	32
20. TRŽENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA	32
21. POTPORNE INSTITUCIJE	32
22. FINANCIJSKA POTPORA	33
23. POLJOPRIVREDNA POLITIKA NA REGIONALNOJ I LOKALNOJ RAZINI	35
24. SWOT ANALIZA	36
25. VIZIJA POLJOPRIVREDE	38
26. CILJEVI	39
27. MJERE	49
ZAKLJUČAK	63
POPIS SLIKA	64
POPIS TABLICA	64
POPIS GRAFIKONA	64

Ovaj dokument rezultat je odobrenog projektnog prijedloga Grada Zlatara i bit će sufinanciran sredstvima Europske unije iz: Mjera 07 „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., Podmjere 7.1. “Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete Natura 2000 i druga područja visoke prirodne vrijednosti“, Operacije 7.1.1. „Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave“.

Pojam strategija potječe od starogrčke riječi „strategu“, a koristila se u kontekstu vojne i političke vještine organiziranja i vođenja ratova. Tijekom proteklog stoljeća, pojam strategija se sve više pojavljuje u ekonomskoj teoriji, u svrhu načina upotrebljavanja pojedinih resursa koji će dovesti do ostvarenja željenih učinaka uz minimiziranje teškoća, a korištenjem svih dostupnih prednosti. Strategija odgovara na pitanja: kako se prilagoditi promjenjivim uvjetima, kako rasporediti resurse, kako biti konkurentan, kako se pozicionirati te kako utvrditi akcije i pristupe kojima će se jačati funkcionalni i operativni dio provođenje aktivnosti. Iz definicije strategije mogu se razlučiti tri dimenzije:

1. ciljevi, dakle ono čemu se teži,
2. plan akcija ili koncepcija, odnosno kako treba djelovati da bi se postigao cilj,
3. potrebni resursi koji su neophodni da se dođe do zacrtanog cilja.

Strategiju čine četiri temeljne komponente i to: djelokrug, razmještaj resursa, specifične kompetencije i sinergija. Djelokrug (domena, područje poslovanja) determinira tržište na kojem će lokalna zajednica konkurirati. Neke lokalne zajednice imaju uzak, a neke veoma širok djelokrug. Razmještaj resursa je onaj dio strategije kojim se određuje način njihove alokacije po različitim područjima, tj. u koja područja će lokalna jedinica više investirati, a u koja manje. Specifične kompetencije označuju ono po čemu će se lokalna jedinica razlikovati od ostalih lokalnih jedinica, dok je sinergija očekivani rezultat odluka o djelokrugu, razmještaju resursa i specifičnim kompetencijama. U tom smislu, ona treba pokazati kako se različita područja poslovanja međusobno dopunjavaju, stvarajući dodatni efekt. Za potrebe izrade ove strategije, istu ćemo promatrati iz perspektive njezine unutarnje i vanjske i sposobnosti lokalne jedinice u anticipiranju izazova prisutnih u današnjoj dinamičnoj i turbulentnoj okolini s ciljem poboljšanja i iskorištavanja potencijala položaja lokalne jedinice i povećanja konkurentnih prednosti.

1. PRIRODNI UVJETI ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE

Poljoprivredna djelatnost na području grada Zlatara uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika te sa tradicijom življenja na malim posjedima. Bavljenje poljoprivrednom djelatnošću ograničeno je slabim prirodnim uvjetima, brdovitim terenom te usitnjenošću posjeda i njihovom rascjepkanošću. Više od polovice površine grada zauzima brežuljkasti dio koji je karakterističan za Hrvatsko zagorje. Grad Zlatar zauzeo je svoj središnji položaj između dvaju velikih središta, grada Zagreba i Varaždina, u donjem dijelu Hrvatskog zagorja. Nalazi se na dijelu koji se postepeno uzdiže prema Ivanščici, dok se nizinski dio zemljišta prostire u dolinama potoka Batina, Reka i pritoka Brane i Selnice koji čine četiri glavna vodotoka. Grad sa okolicom se proteže između dijela masiva Ivanščice na sjeveru te prostrane doline rijeke Krapine na jugu, obuhvaćajući desnu obalu rijeke Krapine. Grad Zlatar po upravno-teritorijalnom ustrojstvu Republike Hrvatske čini dio prostora Krapinsko-zagorske županije te sukladno Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica za statistiku pripada regiji Kontinentalne Hrvatske.

Slika 1. Položaj grada Zlatara

Područje grada sa 19 naselja prostire se na 75,75 km² sa ukupno 6.094 stanovnika prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine. Područje obuhvaća naselja: Belec, Borkovec, Cetinovec, Donja Batina (Zlatar), Donja Selnica, Ervenik Zlatarski (Zlatar), Gornja Batina, Gornja Selnica, Juranščina, Ladislavec, Martinščina, Petruševac, Ratkovec, Repno, Vižanovec, Završje Belečko, Zlatar, Znojmo, Ščrbinec.

Od navedenih naselja, prema broju stanovnika najveća su naselja Zlatar, Donja Batina i Belec.

Tablica 1. Broj stanovnika i gustoća naseljenosti 2011.

Naselja	Broj stanovnika	Gustoća naseljenosti
Belec	356	140,87
Borkovec	225	112,72
Cetinovec	129	218,08
Donja Batina	374	45,32
Donja Selnica	196	54,91
Ervenik Zlatarski	35	26,37
Gornja Batina	238	107,87
Gornja Selnica	201	22,64
Juranščina	193	26,14
Ladislavec	144	100,62
Martinščina	375	42,19
Petruševac	135	30,94
Ratkovec	105	46,88
Repno	231	64,65
Ščrbinec	11	7,86
Vižanovec	156	54,06
Završje Belečko	62	83,23
Zlatar	2.906	223,00
Znož	24	34,42

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

2. KLIMA

Grad Zlatar se prostorno nalazi u Krapinsko-zagorskoj županiji, u kojoj, u mikroklimatskim općim karakteristikama, vlada kontinentalno-humidni tip klime sa umjereno toplim ljetima, i kišovitim i hladnim zimama. Karakteristike klime odražavaju i utjecaj Panonske nizine, utjecaj planinskog sustava Alpa i Dinarida te sami reljef kao utjecaj na lokalne klimatske različitosti. Utjecaj klimatskih promjena sve je vidljiviji i očituje se nizom pojava: promjenom temperature, količine oborina, promjenom količine vodnih resursa, podizanjem razine mora, učestalosti ekstremnih meteoroloških prilika (s jedne strane oluje i ekstremne kiše, a s druge sve intenzivniji toplinski valovi i suše), promjenama u ekosustavu i biološkoj raznolikosti, poljoprivredi, šumarstvu te zdravstvenim poteškoćama, a posljedično i ekonomskim štetama. Utjecaj ovih promjena bit će sve izraženiji u budućnosti.

3. TEMPERATURE ZRAKA I OBORINE

Prema Köppenovoj klasifikaciji, na području grada Zlatara prevladava umjereno topla, vlažna klima s toplim ljetom (Cfb). U istoj klasifikaciji „C razred“ predstavlja umjereno toplu kišnu klimu u kojoj srednja temperatura najhladnijeg mjeseca nije niža od -3°C , a najmanje jedan mjesec ima srednju temperaturu višu od 10°C . Oznaka „f“ predstavlja klimatsku kategoriju koja ukazuje da se radi o području u kojem nema sušnog razdoblja. Slovo „b“ predstavlja podtip klime koji označava da se radi o klimi s toplim ljetom gdje je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca niža od 22°C . Na području grada prevladava umjereno topla i vlažna klima s toplim ljetima koja su karakteristična za Hrvatsko zagorje i većinu kontinentalnih dijelova Hrvatske. Prosječne temperature kreću se od oko -1°C u siječnju do oko 21°C u srpnju. Na Ivanšćici su temperature nešto niže pa, primjerice, prosječna temperatura u srpnju iznosi oko 16°C . Prosječna godišnja temperatura kreće se između 11 i 12°C . Padalina ima kroz cijelu godinu, a nešto više od mjesečnog prosjeka imaju ljetni mjeseci. Ukupna količina padalina godišnje obično se kreće između 800 i 900 mm u naseljima te između 100 i 1300 mm u gorskom predjelu. Varijacija u oborinama između najsuših i najvlažnijih mjeseci iznosi 57 mm. Razlika u godišnjoj temperaturi je oko $21,3^{\circ}\text{C}$.

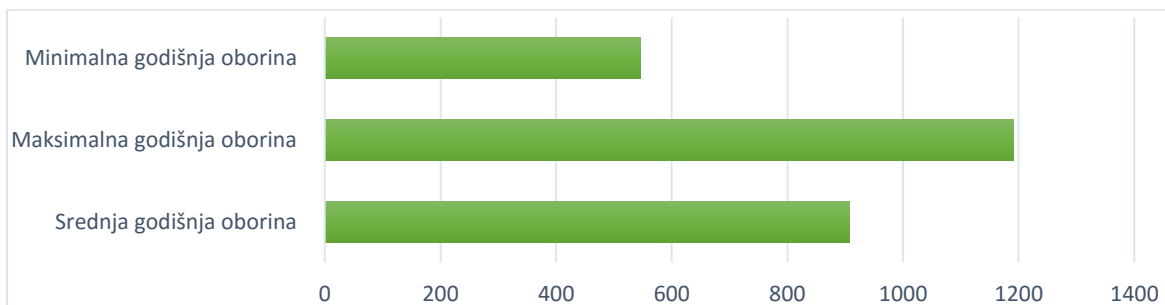
Tablica 2. Temperature na području grada Zlatara

	Siječanj	Veljača	Ožujak	Travanj	Svibanj	Lipanj	Srpanj	Kolovoz	Rujan	Listopad	Studeni	Prosinac
Srednja temperatura ($^{\circ}\text{C}$)	-0,9	0,9	5,4	10,4	14,9	18,6	20,4	19,9	16,3	10,8	5,1	1,2
Min. temperatura ($^{\circ}\text{C}$)	-4,1	-3,1	0,7	5,0	9,3	13,1	14,6	14,1	10,7	6,1	1,8	-1,6
Max. temperatura ($^{\circ}\text{C}$)	2,4	4,9	10,7	15,9	20,6	24,1	26,3	25,7	21,9	15,6	8,4	4,0
Oborine (mm)	50,0	46,0	53,0	70,0	91,0	103,0	99,0	96,0	83,0	80,0	87,0	68,0

Izvor: Climate-data.org, obrada autora

Na sljedećem grafičkom prikazu korišteni su podaci za 2012., 2013., 2014. i 2015. godinu sa prikazom minimalnih, maksimalnih i srednje godišnjih oborina na meteorološkoj postaji Zlatar.

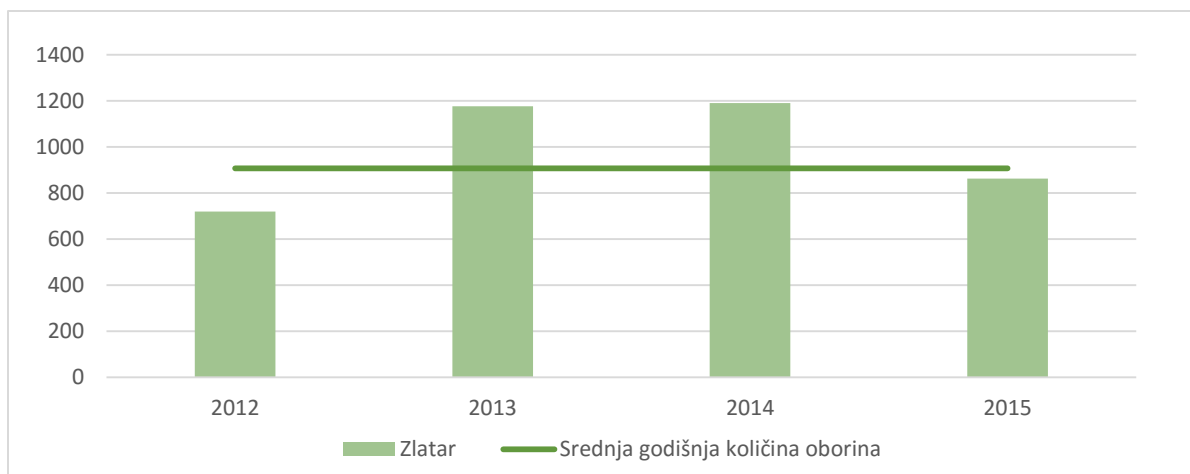
Grafikon 1. Srednja, maksimalna i minimalna godišnja količina oborina

Izvor: DHMZ, obrada autora

Podaci pokazuju da je srednja godišnja količina oborina iznosila $906,8$ mm, maksimalna $1.190,9$ mm dok je minimalna godišnja količina oborina iznosila $546,2$ mm.

Grafikon 2. Godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar

Izvor: DHMZ, obrada autora

Podaci pokazuju godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar sa srednjom količinom oborina u iznosu od 906,8 mm. Najveće odstupanje od srednje godišnje količine oborina bilježi se u 2014. godini koja je specifična po povećanim količinama oborina.

4. VJETAR

Strujanje vjetrova u Zagorju je pod jakim utjecajem reljefa. Najučestaliji su zapadni vjetrovi te istočni vjetrovi. Najjači vjetrovi javljaju se od kasne jeseni do početka proljeća, a maksimalne jačine vjetra kreću se od 6 – 9 Bofora. Prostor grada Zlatara u klimatskom pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti, bez jače izraženih ekstremnih stanja i bez nepovoljnih meteoroloških elemenata.

5. VRSTE TLA I ZEMLJIŠTA

S obzirom na reljefna obilježja područje se može podijeliti u tri prostorne cjeline: masiv Ivanšćice, prigorje Ivanšćice i aluvijalnu ravan pritoka rijeke Krapine – potoka Zlataršćice i Reke. Geološku građu masiva Ivanšćice čine vapnenci, dolomiti, lapori i pješčenjaci. Navedeni elementi su dijelom u građi prigorja.

Doline su građene od taloženih nanosa nastalih erozivnim procesima/erozijom pleistocenskih pijesaka i šljunka. Geološka građa uvjetovala je i raznolikost tla. U riječnim i potočnim dolinama prevladavaju aluvijalna, močvarna i mineralno karbonatna tla. Na obroncima brežuljaka prevladavaju pseudoglejna tla, a na vapnencima i dolomitima rendzine i smeđa tla („Zlati bregi i ljudi sa snježne strane Ivanšćice,,). Od autohtone vegetacije prevladavaju šume i livade dok su ostale površine kultivirane. Šume zauzimaju oko 36% površine Grada Zlatara. Reljefna razvedenost i raznolikost tla uvjetovali su bogatstvo flore i zastupljenost različitih šumskih zajednica. Brežuljkasto brdovita prigorja prekrivena su zajednicama hrasta kitnjaka i običnog graba. Na višim vrhovima Ivanšćice nalaze se šume bukve, a na rijetkim površinama šume jele. Ispod samog vrha javlja se šuma gorskog

javora i običnog jasena. Manje površine na južnim ekspozicijama na plitkoj rendzini prekrivene su zajednicama hrasta medunca i crnog graba. Od botaničkih zanimljivosti mogu se izdvojiti zaštićene biljne vrste poput likovca, veprine, božikovine, tise i ljiljana. Velike površine brdskih područja i dolina su prekrivene livadama. Dvije najzastupljenije livadne zajednice su pahovka (na povišenim područjima) i krestac na plavljenim područjima uz vodotoke. Na pojedinim nizinskim područjima uz veće vodotoke prisutni su elementi močvarne vegetacije.

Na području Grada Zlatara prisutne su 2 kategorije poljoprivrednog zemljišta i to vrijedno obradivo tlo i ostala obradiva tla. Na području Grada Zlatara nema osobito vrijednog obradivog tla. Zastupljenije je poljoprivredno zemljište kategorije – ostala obradiva površina s površinom od 1.725 ha, odnosno 70,2%, dok poljoprivredno zemljište kategorije – vrijedno obradivo tlo zauzima površinu od 733 ha, odnosno 29,8% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta.

Prepoznatljivost ovom krajobrazu pružaju i poljodjelske površine svojom veličinom, načinom obrade i kulturama. Na osunčanim padinama brežuljaka zastupljeni su vinogradi, dok se oranične, manje ili veće plohe, izmjenjuju u prostoru livada. Od ratarskih kultura prevladava kukuruz, krumpir, a manje su površine pod ječmom, heljdom i povrtnarskim kulturama. Uz okućnice se nalaze ekstenzivni voćnjaci. U novije vrijeme uočeno je i prodiranje voćnjaka na mjestima nekadašnjih vinograda.

6. POVRŠINA, STRUKTURA I NAČIN KORIŠTENJA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

U nastavku je prikazan opis i analiza stanja poljoprivrednog sektora prema dostupnim podacima i dokumentima. Pregledani su i rabljeni podaci iz Popisa stanovništva 2001. i 2011., Popisa poljoprivrede 2003., godišnji statistički podaci Državnog zavoda za statistiku, web lokacije Hrvatske poljoprivredne agencije, Ministarstva poljoprivrede. Smjernice u izradi analize stanja bili su i nacionalni i europski dokumenti i propisi.

U gradu Zlataru, 1454 kućanstava raspolaže sa ukupno raspoloživom površinom zemljišta u iznosu od 2.860,19 ha, od čega se 1.650,07 ha odnosi na ukupno korišteno zemljište (57,69%), dok se 1.210,12 ha (42,31%) odnosi na ostalo zemljište. Od ukupno korištenog zemljišta, u privatnom vlasništvu je više od 98%.

Najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta odnosi se na oranice i vrtovi (58,32%), livade (28,04%) i vinogradi (8,56%). Neobrađeno zemljište je 155,66 ha, dok je šumskog zemljišta 885,25 ha.

Tablica 3. Korištena poljoprivredna površina

	ukupno	oranice i vrtovi	povrtnjaci (na okućnici, korišteni za vlastite potrebe)	livade	pašnjaci	voćnjaci		vinogradi		rasadnici i košaračka vrba i dr.
						ukupno	od toga: plantažni	ukupno	od toga: plantažni	
Zlatar	1.650,07	962,39	6,87	462,64	20,43	54,73	4,47	141,23	33,81	1,78

Izvor: DZS, Poljoprivreda 2003.

Tablica 4. Korištena poljoprivredna površina (ostalo zemljište)

	ukupno	Ostalo zemljište, ha	
		od toga: neobrađeno poljoprivredno zemljište	od toga: šumsko zemljište
Zlatar	1.210,12	155,66	885,24

Izvor: DZS, Poljoprivreda 2003.

U nastavku je dan prikaz skupina kućanstava prema korištenog poljoprivrednom zemljištu, broju stoke i peradi, prema podacima iz 2011. godine.

Tablica 5. Skupine kućanstva prema korištenom poljoprivrednom zemljištu

Skupine kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Ukupno	Broj kućanstva									
		s oranica	s voćnjaci	s vinogradima	s maslinicama	s ostalim poljoprivrednim zemljištem (livade, pašnjaci i dr.	s govedima	s ovcima	s kozama	sa svinjama	s peradi
UKUPNO	1.963	1.161	524	926	3	664	169	8	33	604	959
bez zemlje	623	0	0	0	0	0	0	5	3	19	85
do 0,09 ha	112	50	23	45	0	11	0	0	1	7	32
0,10 do 0,49 ha	366	288	102	203	2	66	3	0	3	66	163
0,50 do 0,99 ha	271	255	111	197	0	136	17	0	3	103	192
1,00 do 2,99 ha	435	414	191	345	1	314	74	1	18	282	351
3,00 do 4,99 ha	111	110	71	100	0	99	50	2	4	92	98
5,00 do 7,99 ha	34	33	20	25	0	28	19	0	0	26	29
8,00 do 9,99 ha	4	4	2	4	0	3	3	0	0	3	3
10,00 do 19,99 ha	4	4	3	4	0	4	2	0	0	4	4
20,00 ha i više	3	3	1	3	0	3	1	0	1	2	2

Izvor: DZS, popis stanovništva 2011.

Prema podacima iz ARKOD sustava, vidljiva je rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta na području grada Zlatara gdje je na dan 31.12.2018. evidentirano 4.077 parcela koje koriste registrirana poljoprivredna gospodarstva. Rascjepkanost dolazi do izražaja i kada stavimo u odnos broj parcela sa površinom parcela (ha) na razini pojedinog naselja i/ili grada.

Tablica 6. Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2018. (podaci o ARKOD parcelama su prikazani prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika i prostornoj komponenti do kategorije naselja s obzirom na sjedište poljoprivrednog gospodarstva)

Grad/općina	Naselje	Prosječna veličina parcele	Broj PG	Broj ARKOD parcela	Površina (ha)
Zlatar	Belec	0,27	106	1.155	311,96
	Borkovec	0,18	3	24	4,41
	Cetinovec	0,23	3	23	5,38
	Donja Batina	0,22	19	155	33,43
	Donja Selnica	0,29	7	58	16,81
	Ervenik Zlatarski	0,25	3	25	6,33
	Gornja Batina	0,21	13	144	29,79
	Gornja Selnica	0,35	12	144	49,84
	Juranščina	0,28	6	39	10,73
	Ladislavec	0,25	4	33	8,37
	Martinščina	0,23	18	186	42,45
	Petruševac	0,29	8	57	16,57
	Ratkovec	0,68	2	7	4,73
	Repno	0,32	19	235	76,16
	Vižanovec	0,30	3	7	2,13
	Završje Belečko	0,36	7	44	16,01
	Zlatar	0,35	163	1.730	608,09
	Znož	0,18	1	11	2,03
UKUPNO		0,29	397	4.077	1.245

Izvor: ARKOD evidencija

Prema podacima, možemo uočiti da se na području grada Zlatara nalazi ukupno 397 poljoprivrednih gospodarstava, te da prema ARKOD sustavu postoji 4.077 parcela. Ukupna površina svih parcela iznosi 1.245 ha, odnosno prosječna veličina parcele iznosi 0,29 ha

Tablica 7. Površine (ha) poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe i naselja u kojem su smještena

Grad/općina	Naselje	Oranica	Livada	Pašnjak	Vinogradi	Maslinik	Voćnjak	Miješani trajni nasadi	Ostale vrste uporabe zemljišta	Privremeno neodržavana parcela	Ukupno
Zlatar	Belec	42,66	10,83	1,29	1,45	0,00	2,23	0,00	0,00	0,15	58,61
	Borkovec	21,58	4,03	0,00	3,24	0,00	2,04	0,19	0,00	0,00	31,08
	Cetinovec	7,88	0,57	0,00	0,29	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	8,89
	Donja Batina	75,73	13,86	0,43	4,65	0,00	2,16	0,07	0,08	0,00	97,04
	Donja Selnica	61,22	8,72	0,07	0,77	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	72,56
	Ervenik Zlatarski	4,47	1,44	0,00	0,28	0,00	0,22	0,00	0,00	0,00	6,42
	Gornja Batina	56,90	10,85	0,43	3,09	0,00	0,69	0,10	0,25	0,00	72,32
	Gornja Selnica	46,27	23,29	0,00	3,00	0,00	10,45	0,00	0,00	0,05	83,06
	Juranščina	36,19	13,05	8,44	1,57	0,00	7,99	0,00	0,00	0,00	67,24
	Ladislavec	29,66	6,38	0,00	0,45	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	36,85
	Martinščina	78,53	26,19	0,61	4,22	0,00	4,20	0,00	0,07	0,00	113,83
	Petruševac	38,80	13,53	0,00	1,44	0,00	1,25	0,00	0,00	0,00	55,02
	Ratkovec	58,43	6,31	0,00	2,74	0,00	1,96	0,20	0,00	0,00	69,63
	Repno	64,99	28,71	0,00	2,32	0,00	2,62	0,21	0,00	0,00	98,84
	Vižanovec	8,31	1,69	0,31	0,79	0,00	0,39	0,00	0,00	0,00	11,49
	Završje Belečko	10,79	4,20	0,00	1,50	0,00	0,82	0,00	0,00	0,00	18,02
	Zlatar	146,82	42,73	0,16	7,06	0,07	3,48	0,00	0,00	0,00	200,42
	Znož	6,10	1,88	0,00	0,42	0,00	1,91	0,58	0,00	0,00	10,90
	Ukupno	795,34	218,27	11,73	39,28	0,07	44,71	1,34	0,41	0,20	1.112,23

Na području grada Zlatara evidentirano je ukupno 1.112,23 ha poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu. Najznačajniju kategoriju zemljišta zauzimaju *Oranice*, odnosno više od 70%. Nakon toga slijede livade sa 19,62%, voćnjaci sa 4,02% te vinogradi sa 3,53%. Na ostale vrste otpada 1,24%.

Izneseni podaci odnose se samo na površine koje su u ARKOD sustav prijavila poljoprivredna gospodarstva registrirana u Upisniku poljoprivrednih gospodarstva. S obzirom na to da dio poljoprivrednih površina nije prijavljen u sustav, stvarne poljoprivredne površine su zasigurno veće. Naime, uz površine neregistriranih poljoprivrednika, ovoj brojci trebaju se pridodati i značajne površine koje registrirana gospodarstva nisu mogla upisati u sustav radi neriješenih imovinskopravnih odnosa.

Tablica 8. Zaposleni prema područjima djelatnosti

Područje djelatnosti	2011.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	55
UKUPNO	2.169

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2011.

Od ukupnog broja zaposlenih stanovnika na području grada Zlatara, samo 3% je zaposleno u području djelatnosti A – Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo.

7. POLJOPRIVREDA I STANJE OČUVANOSTI OKOLIŠA

Grad Zlatar ima otežane preduvjete za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prvenstveno zbog tla i konfiguracije terena koja nije pogodna za uzgoj žitarica već za voćnjake i vinograde. Nadalje, imovinsko-pravni odnosi i rasparceliranost poljoprivrednih površina (2.875 parcela prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine) također otežavaju postizanje preduvjeta za daljnji razvoj određenih poljoprivrednih grana. Slijedom navedenog, područje je pogodno za uspostavu i razvoj ekološke proizvodnje voća i povrća čime bi se dodatno omogućio i razvoj seoskog turizma, a posljedično i daljnji održivi razvoj cijelog područja. Za uspješan rast i održivi razvoj poljoprivrede, potrebno je restrukturiranje poljoprivredne proizvodnje i prilagođavanje bitno promijenjenim uvjetima u okruženju. U navedeno, potrebno je usklađivanje sa standardima proizvodnje i poslovanja (tehnologija, produktivnost, zaštita okoliša) kako bi se osigurala dugoročna održivost i rast standarda lokalnog stanovništva. Utjecaj poljoprivrede na okoliš u užem smislu te riječi očituje se u onečišćenju tla i voda te doprinosu globalnom zagrijavanju zbog emisije stakleničkih plinova. Utjecaj poljoprivrede na okoliš, odnosi se prvenstveno na intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, u kojoj se koriste značajne količine mineralnih gnojiva i sredstava za zaštitu bilja, vrše se razne manipulacije radi većih prinosa i bolje otpornosti biljaka i životinja, dok se proizvodnja mlijeka i tov provode u stajama, uz proizvodnju velikih količina stajskog gnoja. Situacija na području grada Zlatara s navedenog aspekta je povoljna jer je intenzivna poljoprivredna proizvodnja skromna te stoga izostaje i veći pritisak na okoliš.

Poljoprivredna proizvodnja u prošlosti nije u velikoj mjeri djelovala na okoliš grada Zlatara te nije imala utjecaj na stvaranje specifičnog krajobraza i ekosustava. Izravnih onečišćenja okoliša koji su uvjetovani poljoprivrednom proizvodnjom gotovo da i nema, s obzirom na karakter glavnih poljoprivrednih grana. Uporaba agrokemikalija je minimalna i najvećim dijelom lokalizirana na područje vrtova oko grada Zlatara i okolnih naselja. Većina poljoprivrednih površina na području grada Zlatara je stoga pogodna za ekološku poljoprivredu.

8. LJUDSKI RESURSI

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u odnosu na 2001. godini, Grad Zlatar sa naseljima bilježi pad broj stanovnika u iznosu od 6,73%.

Tablica 9. Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika grada Zlatara

Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika Grada Zlatara					
Godina	Ukupno	Radno sposobno stanovništvo	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
2001.	6.506	4.180	38,9	84,4	20,6
2011.	6.096	4.184	40,6	98,1	21,2

Izvor: DZS, Popis stanovništva 2001. i 2011.

Usprkos smanjenju broja stanovnika u odnosu na 2001. godinu, zabilježen je približno jednak broj radno sposobnog stanovništva. Prosječna starost označuje srednje godine života cjelokupnog stanovništva određenog prostora grada, a izračunava se kao aritmetička sredina starosti stanovništva, što u gradu Zlataru iznosi 40,6. Indeks starenja jest postotni udio osoba starih 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih 0 – 19 godina dok je koeficijent starosti postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu. Prikazani indeks starenja prikazuje da od 2001. – 2011. godine stanovništvo grada Zlatara kontinuirano stari. Isti trend prisutan je i na županijskoj i državnoj razini. Gledano po naseljima, u 2011. godini u odnosu na 2001. godinu došlo je do pada broja stanovnika u naseljima Donja Batina, Donja Selnica, Gornja Selnica te Martinščina.

Popisom iz 2011. godine utvrđeno je kako je prosječna gustoća naseljenosti Grada Zlatara iznosila 80,15 st/km², što je manje od prosječne gustoće naseljenosti Krapinsko-zagorske županije (108,55 st/km²) i nešto više od prosječne gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (75,51 st/km²).

Promatrajući sastav stanovništva s obzirom na spol vidljivo je kako je udio muškaraca i žena na području grada Zlatara podjednak (50,75% žena prema Popisu stanovništva 2011. godine). Analizom dobne strukture stanovništva uočeno je kako većina muškaraca pripada dobnoj skupini 45 do 49 godina (4,43% od ukupnog stanovništva), isto kao i većina žena (3,82% od ukupnog stanovništva). Prevladava stanovništvo zrelije dobi što će u budućnosti zbog malog broja rođenih i starenja stanovništva prevladavati staro stanovništvo. To će zasigurno još više pojačati proces depopulacije i dovesti do nastavka smanjenja ukupnog broja stanovnika.

Broj poljoprivrednika grada Zlatara u konstantnom je padu. Stanje u poljoprivrednom sektoru još je više otežano kako rastu interesi stanovnika za druge sektore, te je djelatnost poljoprivrede postala djelatnost kojom stanovnici grada ostvaruju drugi dohodak.

9. STANJE I ORGANIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE PO VRSTAMA

Za intenzivnije bavljenje poljoprivredom, prirodni uvjeti su slabi, teren je brdovit, manjim dijelom nizinski s neujednačenim režimom nadzemnih i podzemnih voda. Pored toga nema većih melioracijskih zahvata u cilju privođenja tla za poljoprivrednu proizvodnju. Jedno od osnovnih obilježja poljoprivrednih gospodarstava je usitnjenost posjeda i njihova rascjepkanost te nerazvijeno tržište. U gradu Zlataru, 1454 kućanstava raspolaže sa ukupnom raspoloživom površinom zemljišta u iznosu od 2.860,19 ha, od čega se 1.650,07 ha odnosi na ukupno korišteno zemljište (57,69%), dok se 1.210,12 ha (42,31%) odnosi na ostalo zemljište. Od ukupno korištenog zemljišta, u privatnom vlasništvu je više od 98%. Najveća površina korištenog poljoprivrednog zemljišta odnosi se na oranice i vrtovi (58,32%), livade (28,04%) i vinogradi (8,56%). Neobrađenog zemljišta je 155,66 ha, dok je šumskog zemljišta 885,25 ha.

10. REGIONALIZACIJA POLJOPRIVREDE

Regionalizacijom poljoprivrednog prostora (agrosfere) slična staništa - agrobiotopi svrstavaju se u prostorne cjeline koje nazivamo poljoprivredne regije. Poljoprivreda je na području Grada Zlatara uvijek bila jedna od najvažnijih gospodarskih grana te je zasigurno utjecala na oblikovanje krajolika i na razmještaj stanovništva zato je regionalizacija poljoprivrede i pojedinih grana poljoprivrede proizvodnje jedan od nužnih uvjeta za učinkovitije poticanje i brži rast i razvoj poljoprivrede. Većina poljoprivredne proizvodnje smještena je na području grada Zlatara, Martinšćine, Belca, Repnog i Donje Batine gdje je vidljiva i najveća koncentracija poljoprivrednika sukladno broju registriranih poljoprivrednih gospodarstava i površini korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Na osunčanim padinama brežuljaka zastupljeni su vinogradi, dok se oranične, manje ili veće plohe, izmjenjuju u prostoru livada. Od ratarskih kultura prevladava kukuruz, krumpir, a manje su površine pod ječmom, heljdom i povrtlarskim kulturama. Uz okućnice se nalaze ekstenzivni voćnjaci. U novije vrijeme uočeno je i prodiranje voćnjaka na mjestima nekadašnjih vinograda.

Najznačajniji nositelji poljoprivredne proizvodnje pripadaju stočarstvu, vinogradarstvu i voćarstvu te povrtlarstvu. Sukladno površinama poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe najviše su zastupljene oranice, livade, voćnjaci i vinogradi.

11. BROJ I STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA

U povijesnom pregledu podataka poljoprivredne proizvodnje obrađeni su podaci o poljoprivrednom stanovništvu i kućanstvima koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom, o korištenom zemljištu i vrstama poljoprivredne proizvodnje te podaci o poljoprivrednim gospodarstvima na području grada Zlatara. Cilj povijesnog pregleda je prikazati povijesni trend poljoprivredne proizvodnje kako bi se postavili kvalitetni temelji za donošenje učinkovite strategije razvoja poljoprivredne proizvodnje. U obradi podataka korišteni su javno dostupni podaci Državnog zavoda za statistiku, Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju i Hrvatske poljoprivredne agencije.

Prema popisu stanovništva iz 2011. te podacima Popisa poljoprivrede 2003. obrađeni su podaci o ukupnom poljoprivrednom stanovništvu, veličini i broju kućanstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju dan je pregled broja i strukture poljoprivrednih gospodarstava.

Podaci o aktivnom i uzdržavanom poljoprivrednom stanovništvu postoje samo iz Popisa stanovništva 2001. Prema tim podacima u 2001. godini na području grada Zlatara je bilo sveukupno 481 osoba koje pripadaju poljoprivrednom stanovništvu od kojih se 393 osobe aktivno bavilo poljoprivredom.

Tablica 10. Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara

Spol	Ukupno poljoprivredno stanovništvo	Svega 1) Razlika do "svega" odnosi se na aktivne izvan svog poljoprivrednog gospodarstva.	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i ne zapošljavaju radnike	obavljaju zanimanje na svom poljoprivrednom gospodarstvu i zapošljavaju radnike	pomažući članovi
sveukupno	805	664	485	1	165
m	324	271	200	1	59
ž	481	393	285	-	106

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Tablica 11. Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara

Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo								
	Svega 2)	kućanice	djeca od 0-6 godina	djeca od 7-14 godina koja se ne školuju	Učenici osn. škola	Učenici sred. škola	Studenti	Nesposobni za rad
sveukupno	141	27	32	/	52	19	2	8
m	53		13	/	25	11	/	3
ž	88	27	19	/	27	8	2	5

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Prema podacima Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju vidljiv trend rasta broja poljoprivrednih gospodarstava koja su upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava na području grada Zlatara.

2016. godine ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava iznosio je 392 PG-a, 2017. godine 391 PG-a, dok je taj broj na kraju 2018. godine iznosio 401. Prema tipu PG-a, najviše je obiteljskih gospodarstava, zatim slijedi trgovačka društva i obrti koji zajedno čine oko 2% od ukupnog broja PG-a.

Tablica 12. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

	Obiteljsko gospodarstvo	Obrt	Ostali	Trgovačko društvo	Zadruga	Ukupno
2016.	385	4	/	3	/	392
2017.	383	4	/	4	/	391
2018.	393	4	/	4	/	401

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

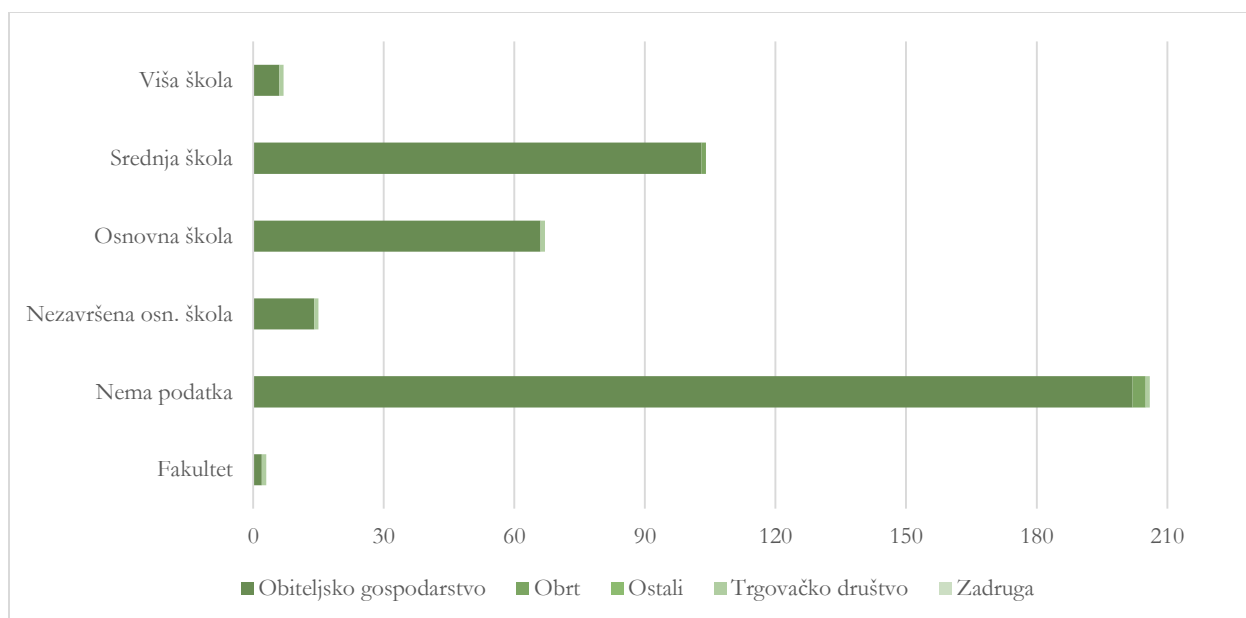
Tablica 13. Školska sprema nositelja/ odgovorne osobe na dan 31.12.2018.

	Fakultet	Nema podatka	Nezavršena osn. škola	Osnovna škola	Srednja škola	Viša škola
Obiteljsko gospodarstvo	2	202	14	66	103	6
Obrt	/	3	/	/	1	/
Ostali	/	/	/	/	/	/
Trgovačko društvo	1	1	1	1	/	1
Zadruga	/	/	/	/	/	/
UKUPNO	3	206	15	67	104	7

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Za najviše nositelja poljoprivrednih gospodarstava na području grada Zlatara ne postoje podaci o školskoj spremi, nakon čega slijede nositelji sa srednjom stručnom spremom.

Grafikon 3. Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava

Izvor: Upisnik poljoprivrednika, 2016, 2017., 2018.

Nositelji poljoprivrednih gospodarstava su najviše u kategoriji dobne starosti više od 65 godina, odnosno zauzimaju udio od 34%, nakon čega slijede nositelji poljoprivrednih gospodarstava u kategoriji od 51-55 godina (15%), te u kategoriji od 56-60 godina (14%).

U nastavku je dan prikaz poljoprivrednih kućanstava prema ukupno raspoloživom zemljištu, površini ukupno raspoloživog zemljišta, korištenog poljoprivrednog zemljišta, ostalog zemljišta i broju parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Tablica 14. Struktura poljoprivrednih gospodarstava

	Broj kućanstava	Ukupno raspoloživa površina zemljišta, ha (3+7)	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha				Ostalo zemljište, ha	Broj parcela korištenoga poljoprivrednog zemljišta
			površina zemljišta	ukupno korišteno	u vlasništvu	uzeto u zakup		
Zlatar	1.454	2.860,19	1.650,07	1.620,04	105,57	75,54	1.210,12	8.987

Izvor: DZS, Poljoprivreda 2003.

12. STOČARSTVO

Stočarstvo predstavlja značajan segment poljoprivrede u Krapinsko-zagorskoj županiji te u gradu Zlataru. Prema podacima Hrvatske poljoprivredne agencije (dalje: HPA), na dan 31.12.2018. prikazano je brojno stanje domaćih životinja u Gradu Zlataru, Krapinsko-zagorskoj županiji te Republici Hrvatskoj.

Tablica 15. Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2018.

Županija/naselje	GOVEDA		KONJI		MAGARCI	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
Krapinsko-zagorska	2.011	9.021	259	703	7	23
Zlatar	86	597	7	18	1	3
Ukupno sve županije	29.516	467.853	4.908	22.852	893	3.228

Županija/naselje	SVINJE		OVCE		KOZE	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
Krapinsko-zagorska	10.059	44.358	459	4.487	167	809
Zlatar	649	3.329	9	56	15	50
Ukupno sve županije	94.121	1.401.224	19.500	648.818	5.443	78.759

Izvor: Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ)

Sukladno brojnom stanju domaćih životinja, najzastupljenija vrsta domaćih životinja je svinja, nakon čega slijede goveda.

Govedarstvo je na području grada jedna od najvažnijih poljoprivrednih grana, budući da prirodni uvjeti i blaga klima pogoduju uzgoju goveda. Međutim, u posljednje vrijeme dolazi do znatnog opadanja stočnog fonda kako na nacionalnoj tako i na županijskog i lokalnoj razini što predstavlja negativnu pojavu s obzirom na to da se smanjuje reproduksijska baza. Do velikog pada broja proizvođača mlijeka dolazi prije svega zbog niskih otkupnih cijena mlijeka slabe kvalitete jer mali proizvođači teško dostižu zahtijevanu kvalitetu. Na području grada Zlatara registrirano je ukupno 86 gospodarstava koji ukupno imaju 597 goveda.

13. OVČARSTVO

Prema dostupnim podacima Hrvatske poljoprivredne agencije, na području Grada Zlatara postoji ukupno 10 gospodarstava sa ukupno 67 ovaca (prosinac, 2018.) iako su sudionici na radionicama strateškog planiranja istaknuli kako je zamjetan rast broja ovaca u susjednim općinama, te je moguće da će se broj ovaca povećati u gradu Zlataru.

Tablica 16. Brojno stanje domaćih životinja – ovce i koze

Županija / Naselje	OVCE		KOZE	
	Broj gospodarstava	Broj životinja	Broj gospodarstava	Broj životinja
Krapinsko-zagorska 2018.	250	2.587	107	593
Zlatar 2018.	10	67	12	41
Zlatar 2017.	9	56	15	50
Zlatar 2016.	9	55	14	49
Zlatar 2015.	11	62	14	114
Zlatar 2014.	8	43	13	114
Zlatar 2013.	/	/	3	73
Zlatar 2012.	/	/	3	63
Zlatar 2011.	/	/	3	82
Ukupno sve županije 2018.	17.009	585.451	4.180	65.930

Izvor: HPA

14. PČELARSTVO

Pčelarstvo kao poljoprivredna grana ima značajan utjecaj na gospodarstvo u Republici Hrvatskoj. Pčelinji proizvodi najčešće se upotrebljavaju kao hrana ili dodatak prehrani zbog svojih iznimnih funkcionalnih sredstava. Važan čimbenik za razvoj pčelarstva su klimatske zone i područja, pa tako možemo govoriti o tome da na nacionalnoj razini postoje različiti uvjeti za razvoj pčelarstva. Broj pčelara i pčelarskih udruga u posljednje vrijeme pokazuje trend rasta, što pokazuje veliki potencijal za daljnje jačanje poljoprivrede grane.

Krapinsko-zagorska županija broji više od 450 pčelara sa 16.000 košnica i godišnjom proizvodnjom većom od 470.000 kilograma meda, od koje je čak 60-70% bagremov med. Dok u gradu Zlataru ne postoji udruga pčelara, na prostoru Županije, prema podacima Županijske razvojne strategije, djeluje sedam pčelarskih udruga: PU "Kvirin Broz"- Klanjec, PU "Nektar"-Konjščina, PU "Krapina", PU "Gaj"-Mače, PU "Medeni"-Pregrada, PU "Hrvatsko Zagorje"-Zabok i PU "Pletara"- Lobar. Prema podacima HPA, spomenute udruge okupljaju 490 pčelara koji u svom posjedu imaju 20.397 pčelinjih zajednica.

15. VOĆARSTVO

Uvjeti za uzgoj voća u RH, s obzirom na klimu i tlo, postoje gotovo u cijeloj zemlji, ne računajući planinska područja s nadmorskom visinom iznad 1000 m. Republika Hrvatska je pored toga jedna od rijetkih europskih zemalja u kojoj se mogu proizvoditi gotovo sve vrste voća, od mediteranskih agruma i maslina, do svih vrsta kontinentalnog jezgričavog, jezgrastog, koštićavog i jagodičastog voća. Više od 90% voćnjaka je u vlasništvu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (OPG), te se trenutno radi o usitnjennoj i neproduktivnoj poljoprivrednoj proizvodnji koja nije u funkciji opskrbe tržišta. Zbog takve nepovoljne proizvodne strukture i neorganiziranosti tržišta, RH je uvoznik svih vrsta voća. Iz gore navedenih razloga, a zbog sklonosti i navika potrošača za potrošnjom domaćih proizvoda vjeruje se da postoji veliki potencijal prodaje otkupljivačima i lancima koji posluju u RH uz pretpostavku mogućnosti prodaje po tržišnim cijenama. Uzgoj voća započinje podizanjem nasada, agrotehnički zahvat koji je vrlo različit ovisno o kulturi, području na kojem se sadi, ali i željama i potrebama investitora te pristupačnosti financijskih sredstava. Moderni voćnjaci su vrlo kompleksne investicije sa sustavom navodnjavanja, protugradnim mrežama i sofisticiranom mehanizacijom. Osim voćnjaka u sektoru voća, ali i povrća potrebni su skladišni kapaciteti za kulture koje se mogu dugoročno čuvati (jabuka, mrkva, luk, krumpir itd.), ali i centri za pakiranje ili preradu.

Zbog takve nepovoljne proizvodne strukture i neorganiziranosti tržišta, Republika Hrvatska je uvoznik svih vrsta voća (jabuka više od 50% domaće potrošnje, krušaka 80% itd.). Promatramo li dvadesetak voćnih vrsta koje su najzastupljenije na tržištu, proizvodnja pokriva potrebe potrošnje samo u proizvodnji mandarina. Iz gore navedenih razloga, a zbog sklonosti i navika potrošača za potrošnjom domaćih proizvoda vjeruje se da postoji veliki potencijal prodaje otkupljivačima i lancima koji posluju u Republici Hrvatskoj uz pretpostavku mogućnosti prodaje po tržišnim cijenama. Otkupom voća u Republici Hrvatskoj bavi se određeni broj velikih trgovačkih poduzeća, a otkupni centri nisu pravilno distribuirani prema mjestima gdje se odvija najveća proizvodnja voća. Pored trgovačkih poduzeća koja sudjeluju u otkupu, otkupom voća bave se i pojedine poljoprivredne zadruge te braniteljske zadruge i udruge. Zbog nepostojanja odgovarajućeg organiziranog otkupa (mreža otkupnih stanica s jasno definiranim kooperantskim odnosima i jamstvima), tek mali dio svoje proizvodnje obiteljska poljoprivredna gospodarstva plasiraju na ovaj način.

Glavnina prodaje voća na području Županije i grada odvija se putem direktne prodaje na tržnicama, ispred obiteljskih kuća, uz glavne prometnice ili se prodaja obavlja prekupcima i nakupcima. Razvoj tržišta voćem bio je popraćen dramatičnim promjenama u sustavu nabave maloprodajnih lanca. Posebice se promijenila nabava svježeg voća, od pretežito zelenih tržnica i putem tradicionalnih veletrgovaca do specijaliziranih veletrgovaca za svježije voće. Danas je supermarketima cilj izbaciti veleprodajne trgovce, vertikalno se povezati te na taj način izravno nabavljati voće od proizvođača koji su sposobni isporučiti minimalno tražene količine proizvoda zahtijevane kakvoće. To traži od proizvođača ulaganja u obrtni kapital, što je veliki izazov za manje poljoprivrednike.

U Republici Hrvatskoj u zadnjih 5 godina (2013.-2017.) je 30.068 ha pod voćnim kulturama 18.728 ha pod maslinicima (*izvor: DZS*). Od voćnih vrsta po površinama najzastupljenije su jabuke, šljive, višnje i trešnje, orasi i lješnjaci, jagode i mandarine. Po proizvodnji najveće prinose ostvarujemo u jabuci i mandarini i to su jedine voćne kulture u kojima u dobrim godinama zadovoljavamo vlastite potrebe i koje ostvaruju značajniji izvoz. Orasi i lješnjak ostvaruju značajno povećanje u površinama, ali statistički prinosi su daleko od komercijalnih za te kulture prije svega zbog mladih nasada i ekstenzivnog načina uzgoja.

Tablica 17. Površine pod voćnim vrstama (u ha)

	Maslinici	Voće	Jabuke	Kruške	Breskve i nektarine	Marelice	Višnje i trešnje	Šljive	Smokve	Mandarine	Jagode	Ostalo bobičasto voće	Orasi	Lješnjak
2013.	18.590	28.392	5.377	769	1.238	289	3.184	4.403	237	2.104	4.800	460	2.978	2.649
2014.	19.082	31.724	5.944	1.043	1.231	302	3.552	4.848	277	2.150	3.339	538	5.364	2.888
2015.	19.100	30.112	5.756	895	1.267	337	3.348	5.117	307	2.150	2.455	684	4.507	3.015
2016.	18.184	29.476	5.890	933	1.003	278	3.433	4.830	350	2.100	3.383	1.042	5.400	3.304
2017.	18.683	30.634	4.838	714	959	279	3.526	4.364	273	2.017	3.209	1.171	5.554	3.840
Prosjek	18.728	30.068	5.561	871	1.140	297	3.409	4.712	289	2.104	3.437	779	4.761	3.139

Tablica 18. Voćne vrste - proizvodnja u tonama

	Maslinici	Ukupno voće	Jabuke	Kruške	Breskve i nektarine	Marelice	Višnje i trešnje	Šljive	Smokve	Mandarine	Jagode	Ostalo bobičasto voće	Orasi	Lješnjak
2013.	34.269	217.911	121.738	4.124	4.998	629	12.227	29.349	908	40.024	3.914	975	902	1.561
2014.	8.840	188.986	96.703	2.909	4.403	364	10.688	5.649	725	64.378	3.167	478	2.848	908
2015.	28.267	160.196	96.182	3.782	5.261	337	6.777	9.069	699	35.722	2.367	1.756	635	1.462
2016.	31.183	126.274	44.176	3.812	4.619	510	8.339	8.841	611	52.050	3.316	780	241	1.254
2017.	28.947	109.037	56.570	2.796	7.387	726	10.206	8.209	923	19.011	3.209	1.418	484	1.534
Prosjek	26.301	160.481	83.074	3.485	5.334	513	9.647	12.223	773	42.237	3.195	1.081	1.022	1.344

Tablica 19. Voćne vrste - prinosi po ha

	Maslinici	Jabuke	Kruške	Breskve i nektarine	Marelice	Višnje i trešnje	Šljive	Smokve	Mandarine	Jagode	Ostalo bobičasto voće	Orasi	Lješnjak
2013.	1,84	22,64	5,36	4,04	2,18	3,84	6,67	3,83	19,02	0,82	2,12	0,30	0,59
2014.	0,46	16,27	2,79	3,58	1,21	3,01	1,17	2,62	29,94	0,95	0,89	0,53	0,31
2015.	1,48	16,71	4,23	4,15	1,00	2,02	1,77	2,28	16,61	0,96	2,57	0,14	0,48
2016.	1,71	7,50	4,09	4,61	1,83	2,43	1,83	1,75	24,79	0,98	0,75	0,04	0,38
2017.	1,55	11,69	3,92	7,70	2,60	2,89	1,88	3,38	9,43	1,00	1,21	0,09	0,40
Prosjek	1,41	14,96	4,08	4,81	1,76	2,84	2,66	2,77	19,96	0,94	1,51	0,22	0,43

Možemo zaključiti da površine i prinosi u glavnim voćnim kulturama (jabuka, šljiva i mandarina) opadaju dok rastu u kulturama kao što su orasi, lješnjak i ostalo bobičasto voće. Također prinosi u godinama značajno osciliraju što je razlog klimatskih promjena, ali i voćnjacima koji nisu zaštićeni protugradnom mrežom te nemaju sustav navodnjavanja. Proizvođačima nedostaju skladišni kapaciteti (hladnjače) koje su izrazito bitne kod pojedinih kultura koje se mogu čuvati na duži period kao što je jabuka. Također finaliziranje proizvoda, kao što je čišćenje, sortiranje, pakiranje te prerada nije dovoljno zastupljena te se u ovom sektoru očekuju veća ulaganja u budućnosti.

Kako na nacionalnoj razini, tako i na županijskoj i lokalnoj razini, primjetan je značajan nedostatak skladišnih kapaciteta i kapaciteta za kasiranje, pakiranje i preradu voća i povrća. Navedeno je posebno izraženo kod pojedinih kultura kao što je jabuka. Skladišni kapaciteti su većinom u

vlasništvu trgovaca voća (preprodavači), a manjim dijelom kod samih proizvođača. Proizvođači najčešće imaju manje kapacitete skladišta bez moderne tehnologije kao što su ULO hladnjače. Potrebno je udruživanje proizvođača i izgradnja modernih otkupnih centara što se zadnjih godina promiče kroz proizvođačke organizacije. Osim skladišnih kapaciteta nedostaju i moderne sortirnice i pakirnice koje omogućavaju pakiranje u specijalnu ambalažu prema potrebama tržišta.

Grad Zlatar je tradicionalno voćarsko proizvodno područje sa potencijalom za intenzivniju proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, marelica, bresaka, trešanja, višanja, oraha, ljeske i jagodičastog voća. No, najviše prednjači uzgoj aronije. Posljednjih se godina velika pozornost usmjerava na poticanje integrirane i ekološke proizvodnje. U integriranoj proizvodnji tijekom godina dolazi do oscilacije broja poljoprivrednih gospodarstava i kultura, no one su gotovo zanemarive. Veliki potencijal u sektoru voća je prerada proizvoda i sve veći broj proizvođača se odlučuje za proizvodnju različitih prerađevina kao što su voćni sokovi, čajevi, voćni čips, džemovi i slično.

Uzrok smanjivanju priroda po stablu prvenstveno je neadekvatna i minimalna rezidba, te minimalna zaštita protiv bolesti i štetnika. Voćnjaci kao nasadi postoje, ali često bivaju zapušteni te imaju slab sortiment (autohtone sorte). Visoke cijene zaštitnih sredstava i neznanje poljoprivrednika još su neki od faktora niske proizvodnje.

16. VINOGRADARSTVO

U Republici Hrvatskoj na dan 29.06.2018. ima 38.829 poljoprivrednih proizvođača koji su upisani u vinogradarski registar i koji obrađuju 19.582,71 ha vinograda, dakle 0,5 ha po proizvođaču. Broj proizvođača i gospodarstava koji se bave vinogradarstvom posljednjih godina je u padu, te u odnosu na 2016. godinu 2,08% je manje površina pod vinogradom i 1,08% manje proizvođača. Prosječna površina vinograda po proizvođaču je nešto više od pola hektara što je izrazito malo, dok samo su u Osječko-baranjskoj i Vukovarsko-srijemskoj vinogradu u prosjeku veći od 3ha. U Krapinsko-zagorskoj županiji prosječna površina vinograda po PG-u iznosi 0,14 ha. Ovakve male površine u Krapinsko-zagorskoj županiji rezultat su povijesnih razloga (nasljeđivanje) te dugogodišnjeg nesređivanja zemljišnih knjiga. S obzirom na male površine po proizvođaču očekivano je i produktivnost vinogradara niska. U nastavku je dan pregled površine, broj parcela i broj PG-a na području Županije.

Tablica 20. Vinogradi na dan 31.12.2018.

Županija	Površina (ha)	Broj parcela	Broj PG-a
Krapinsko-zagorska	757,64	8.201	5.559
Ukupno	19.409,00	75.254	38.475

Izvor: Vinogradarski registar

Tablica 21. Iskrčeni vinogradi na dan 31.12.2018.

Županija	Površina (ha)	Broj parcela	Broj PG-a
Krapinsko-zagorska	14,72	31	18
Ukupno	635,53	823	529

Izvor: Vinogradarski registar

Grad Zlatar pripada regiji koja je izrazito vinorodna i za koju je karakteristična višestoljetna tradicija uzgoja vinove loze. Vinogradari danas rade visoko kvalitetna bijela vina, koja pripremaju kao lagana do srednje jaka, suha ili srednje slatka. U proizvodnji vina prednjače chardonnay, pinot bijeli, pinot sivi, traminac, rizling rajnski i graševina. Na području grada Zlatara djeluje udruga Udruga vinara i vinogradara "Pajdaš" osnovana 1995. godine kao druga po redu vinarsko – vinogradarska udruga na području Krapinsko – zagorske županije. Članstvom pokriva čitav istočni dio Županije – od Jakovlja, Donje i Gornje Stubice, Marije Bistrice, Zlatar Bistrice, Konjščine i Zlatara do Hrašćine, Budinščine, Belca, Lobora, Mača, Mihovljana i Golubovca. Prema dostupnim informacijama, udrugu čini 133 članova, a glavni cilj Udruge je ostvarivanje zajedničkih aktivnosti u promicanju razvoja tržišta poljoprivrednih proizvoda i zadovoljavanja zajedničkih i osobnih potreba poljoprivrednih domaćinstava.

Vinogradarstvo i vinarstvo desetljećima je jedna od glavnih grana poljoprivrede zlatarskog kraja koja, osim što ima značajnu dohodovnu stranu, ima i veliki utjecaj na očuvanje kulture, tradicije, krajobrazu te ima značajan utjecaj na stvaranje prepoznatljivosti zagorskog turizma.

17. POVRTLARSTVO

Proizvodnja povrća na području grada Zlatara odnosi se uglavnom na proizvodnju za vlastite potrebe stanovnika, odnosno u kućanstvima koji posjeduju svoje vlastite vrtove, dok samo mali dio proizvoda se prodaje na tržnicama.

Republika Hrvatska ima značajne poredbene pogodnosti za ovu proizvodnju te je zahvaljujući klimatskoj različitosti Hrvatske, koja je raznovrsna, moguća proizvodnja povrća na otvorenom prostoru gotovo tijekom cijele godine. U ravničarskom području umjereno kontinentalne klime s dobrim tlima i bogatim resursima vode kvalitetni su preduvjeti za uzgoj sezonskog povrća te povrća za preradu. Povrće se proizvodi na okvirno 9.200 hektara ili 0,6% od ukupno korištenih poljoprivrednih površina u Republici Hrvatskoj. 70% povrća se proizvodi na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, od kojih svega 3% otpada na proizvodnju povrća u zaštićenim prostorima (staklenici i plastenici). Prema regijama, 76,9% proizvodnje se obavlja u Kontinentalnoj Hrvatskoj, a 23,1% u Jadranskoj Hrvatskoj. Samo 12,99% svih proizvođača ima proizvodno područje veće od 5 hektara (*izvor*: DZS). Od povrtnih vrsta po površinama najzastupljenije su kupus, luk i češnjak, grašak i paprika. Po proizvodnji najveće prinose ostvarujemo u kupus, rajčica, dinja i lubenica te luk i češnjak. Krumpir prema pojedinim statistikama i prema APPRRR pripada u industrijsko bilje stoga ga u ovoj analizi navodimo, ali ne zbrajamo u ukupnu statistiku povrća.

Tablica 22. Površine pod povrtnim vrstama (u ha)

Godina	Svježe povrće i jagode*	Cvjetača i brokula	Kupus bijeli	Salata	Rajčica	Krastavac	Dinja i lubenica	Paprika	Mrkva	Luk i češnjak	Grašak i grah (svježe zno)	Krumpir	Grah
2013.	8.426	205	1.402	199	583	204	818	771	297	1.380	824	10.234	1.097
2014.	8.765	94	719	95	319	142	791	621	246	984	755	10.310	1.483
2015.	8.837	178	1.304	204	423	127	722	1.111	347	1.174	983	10.047	1.475
2016.	10.180	173	1.235	283	370	160	849	1.351	696	1.151	1.075	9.866	1.574
2017.	9.791	137	1.867	199	451	108	830	1.023	600	1.035	960	9.833	1.539
Prosjek	9.200	157	1.305	196	429	148	802	975	437	1.145	919	10.058	1.434

*isključujući grah i krumpir

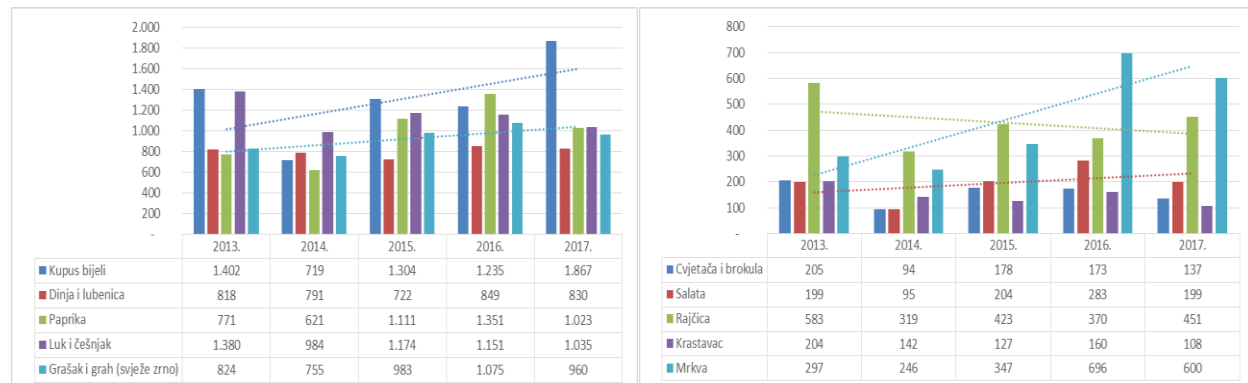
Tablica 23. Povrtne vrste - proizvodnja u tonama

Godina	Cvjetača i brokula	Kupus bijeli	Salata	Rajčica	Krastavac	Dinja i lubenica	Paprika	Mrkva	Luk i češnjak	Grašak i grah (svježe zno)	Krumpir	Grah
2013.	1.741	30.286	3.973	26.026	8.959	30.327	13.783	4.624	24.099	3.818	162.501	1.480
2014.	2.037	20.998	1.773	19.374	6.572	27.710	10.894	7.200	28.432	4.544	160.847	1.329
2015.	1.756	34.711	4.457	36.273	6.583	17.640	14.357	10.862	30.838	4.634	171.179	1.156
2016.	2.388	33.654	4.573	24.571	6.593	22.714	17.785	17.207	26.390	4.870	193.962	1.461
2017.	1.494	32.481	3.906	32.456	8.440	23.143	15.547	12.270	16.220	4.713	156.089	1.340
Prosjek	1.883	30.426	3.736	27.740	7.429	24.307	14.473	10.433	25.196	4.516	168.916	1.353

Tablica 24. Povrtne vrste - prinosi po ha

Godina	Cvjetača i brokula	Kupus bijeli	Salata	Rajčica	Krastavac	Dinja i lubenica	Paprika	Mrkva	Luk i češnjak	Grašak i grah (svježe zrno)	Krumpir	Grah
2013.	8,49	21,60	19,96	44,64	43,92	37,07	17,88	15,57	17,46	4,63	15,88	1,35
2014.	21,67	29,20	18,66	60,73	46,28	35,03	17,54	29,27	28,89	6,02	15,60	0,90
2015.	9,87	26,62	21,85	85,75	51,83	24,43	12,92	31,30	26,27	4,71	17,04	0,78
2016.	13,80	27,25	16,16	66,41	41,21	26,75	13,16	24,72	22,93	4,53	19,66	0,93
2017.	10,91	17,40	19,63	71,96	78,15	27,88	15,20	20,45	15,67	4,91	15,87	0,87
Prosjeak DZS	12,95	24,41	19,25	65,90	52,28	30,24	15,34	24,26	22,24	4,96	16,81	0,97

Grafikon 4. Struktura povrtnih vrsta u ha

Ratarske i povrtlarske kulture ne bi se smjele neprestano uzgajati na istoj površini, jer se u tlu nagomilavaju štetne tvari, uzročnici biljnih bolesti, štetnici i korovi, a hraniva iz tla se troše jednostrano i nepravilno. Zbog svega navedenog potrebno je sastaviti dobar plodored, odnosno isplanirati prostornu i vremensku izmjenu ratarskih i povrtlarskih kultura, uzimajući u obzir pripadnost pojedine vrste određenoj biljnoj porodici, jer se štetnici i uzročnici biljnih bolesti mogu javljati na različitim biljnim vrstama unutar neke porodice. Tako su za rajčicu najbolje predkulture mahunarke i korjenasto povrće, za papriku: korjenasto povrće i višegodišnje trave, za kupusnjače: krumpir, rajčica, paprika, mahunarke, korjenasto povrće, leguminoze, za korjenasto povrće: rajčica, paprika, krastavac, mahune, za grašak i mahune: rajčica, paprika, krumpira, za krastavac i lubenice: paprika, rajčica, krumpir, leguminoze i trave te za luk: paprika, lubenice, pšenica.

Plodored je dakle neophodan u slučaju proizvodnje na otvorenom i zaštićenim prostorima gdje je proizvodnja u tlu, a ne u hidroponskom načinu proizvodnje. Značajno se razlikuje od proizvođača do proizvođača i područja na kojem vrše proizvodnju, iz tih razloga vrlo je teško predvidjeti kakva će biti proizvodnja pojedinih proizvođača u budućnosti i predvidjeti njihove prihode i troškove.

Osim toga cijene povrća kako smo već naveli izrazito osciliraju tokom godine (zbog značajnog osciliranja ukupne ponude pojedinog povrća tokom godine) i cilj svakog proizvođača je proizvesti povrtnu kulturu u trenutku kada je ponuda skromna. Stoga značajan rizik proizvodnje povrća je izrazito nestabilno tržište tokom godine, tj. česta hiperprodukcija pojedinih povrtnih kultura u

pojednim dijelovima godine kako u Republici Hrvatskoj tako i u susjednim zemljama i zemljama Europske unije.

Dobivanje visokih prinosa, uzgoj u klimatski nepovoljnom dijelu godine ili u krajevima gdje uzgoj određene vrste nije moguć na otvorenome glavni su razlozi za uzgoj povrća u zaštićenim prostornima koji se prekrivaju prozirnim materijalom, staklom ili plastičnim materijalom. Nekoliko je tipova zaštićenih prostora. Prvi tip je tzv. niski tunel koji prekriva površinu tla u obliku grečica, folija se stavlja na nosivu armaturu u obliku lukova te se jedna strana folije ukopava dok je druga pomična radi zračenja tunela i otvaranja. Drugi tip je tzv. visoki tunel koji omogućuje okretanje i rad. Obje vrste tunela se postavljaju u smjeru sjever-jug te služe za uzgoj bez dodatnog zagrijavanja. U staklenicima i plastenicima koriste se sistemi za dopunsko zagrijavanje uz kontrolu svjetla, vlage zraka i tla i kvalitete zraka.

Na kraju, da bi se isplatila ulaganja u zaštićene prostore, potrebni su veći prinosi i prihodi od proizvodnje na otvorenom području. Iako su cijene proizvoda u zaštićenom prostoru veće, ujednačenost plodova, kvaliteta i brzina plodonošenja omogućava dobro tržište i bolji plasman. Praksa je pokazala da su visoka početna ulaganja, visoke cijene energije i repromaterijala najveće prepreke, dok su osnovne prednosti u odnosu na proizvodnju na otvorenome manji rizik od elementarnih nepogoda, veći prinosi te berba tijekom cijele godine. Početna ulaganja u proizvodnji na otvorenom značajno su niža od ulaganja u zaštićenim prostorima. Sastoje se najčešće od ulaganja u zemlju i potrebnu mehanizaciju (traktor, mehanizacija za obradu tla, aplikaciju zaštitnih sredstava i eventualno berbu) te obrtnih sredstava.

18. EKOLOŠKA PROIZVODNJA

Ekološka, biološka ili organska poljoprivreda se definira kao poljoprivredna proizvodnja bez uporaba agrokemikalija tj. mineralnih gnojiva, pesticida, hormona i sl. Zbog toga se koriste ekološki proizvodi na bazi aromatičnog bilja, propolisa, ulja, sapuna i sl. koji služe kao preventiva, ali i za liječenje. Razvoj održivog agro-ekosustava, odnosno za ekološku poljoprivredu uspješna proizvodnja se temelji na postojećoj plodnosti tla i prirodnoj sposobnosti biljaka, životinja i okoliša s ciljem optimiziranja i zaštite okoliša. Često se poistovjećuje s tradicionalnom poljoprivredom, ali naprotiv ona je suvremena, štiti okoliš te može biti gospodarski isplativa.

Višestruki su razlozi za ekološku proizvodnju:

- Eko proizvod je prepoznatljiv i najčešće visoke kvalitete.
- Potražnja za eko proizvodima je veća od ponude pa nema ograničavanja uvoza te se postiže bolja cijena.
- Rotacija usjeva pridonosi smanjenju korova.
- U ekološkoj proizvodnji zabranjena je uporaba genetski izmijenjenih organizama i svih proizvoda koji sadrže njihove sastavne dijelove ili su proizvedeni od tih organizama.
- Svježiji ekološki uzgojeni proizvodi sadrže i do 50% više vitamina, minerala, enzima i ostalih mikronutrijenata.

Organski uzgojena hrana neusporedivo je boljeg i prirodnijeg okusa jer na tržište dolazi svježija. Ekološka poljoprivreda zahtijeva nekoliko faza, a glavne su: zakonski propisi, prvi stručni nadzor, upis u Upisnik proizvođača

Ekološka poljoprivreda se u Hrvatskoj pojavljuje 2002. godine. Smatra se kompleksnom proizvodnjom poljoprivrednih kultura u kojoj nije dozvoljena primjena mineralnih gnojiva i kemijskih sredstava za zaštitu bilja te kod koje treba održavati i povećavati plodnost i biološku aktivnost tla. Broj proizvođača i površina pod ekološkom poljoprivrednom u Republici Hrvatskoj u stalnom je porastu. a trenutno je 4.565 poljoprivrednika u sustavu ekološke proizvodnje na više od 100.000 hektara poljoprivrednog zemljišta. To predstavlja rast od 23% u odnosu na 2016. godinu.

Poljoprivredno gospodarstvo koje se želi baviti ekološkom proizvodnjom mora biti upisano u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji te odabrati kontrolno tijelo ovlašteno od strane Ministarstva poljoprivrede koje će provoditi stručnu kontrolu proizvodnje. Broj upisanih ekoproizvođača u Hrvatskoj je u kontinuiranom rastu. Geografski gledano prema broju hektara pod ekološkom proizvodnjom prednjače Primorsko-goranska, Istarska, Osječko-baranjska, Požeško-slavonska, Sisačko-moslavačka i Zadarska županija te Grad Zagreb.

Površine pod ekološkim uzgojem u Krapinsko-zagorskoj županiji su u porastu pa je tako primjerice 2009. godine zabilježeno samo 20 ha pod ekološkom poljoprivredom, u 2014. godini brojka narasla na 93 ha dok je 2016. registrirano 254 ha. Prema podacima DZS-a, u 2017. godini registrirano je 46

poljoprivrednih proizvođača i 6 prerađivača ekoloških proizvoda. Najveće površine zauzimaju ugari, a od uzgojnih kultura voćne vrste te zelena krma s oranica i vrtova.

Tablica 25. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači u Krapinsko-zagorskoj županiji

	2016.	2017.
	Krapinsko-zagorska	
Poljoprivredni proizvođači	30	46
Prerađivači	8	6

Ukupne površine ekološkog korištenja poljoprivrednog zemljišta po kategorijama dane su u sljedećoj tablici.

Tablica 26. Površine ekološkog korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama u ba

	2016.			2017.		
	Krapinsko-zagorska županija					
	U prijelaznom razdoblju	Završeno prijelazno razdoblje	Ukupno	U prijelaznom razdoblju	Završeno prijelazno razdoblje	Ukupno
1. Korištena poljoprivredna površina	197	57	254	46	64	110
1.1. Oranice i vrtovi	140	14	154	12	19	31
1.2. Trajni travnjaci	31	5	36	11	8	19
1.3. Trajni nasadi	26	38	64	23	37	60

Ekološka poljoprivreda općenito se u Hrvatskoj doživljava kao sigurna mjera očuvanja prirode i okoliša te instrument boljeg upravljanja poljoprivrednim i zapuštenim zemljištem te graničnim prostorom zaštićenih prirodnih područja stvarajući nova javna dobra. Uz poboljšane uvjete ekološka će poljoprivreda proizvesti dodatnu ekonomsku vrijednost u ruralnim područjima kroz povećanje povrata po jedinici uložene radne snage, posebice na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Potrebno je povećanje stručne, tehnološke i organizacijske kapacitete ekoloških proizvođača kroz osiguranje povoljnog razvojnog okruženja za bolji protok informacija, snaženjem postojećih i novih udruga, teoretskom i praktičnom edukacijom, stručno-tehničkom potporom i osiguravanjem dovoljnih količina ekoloških sredstava za proizvodnju (*inputa*). Možemo zaključiti da su u ekološku poljoprivredu većinom uključena manja obiteljska gospodarstva i vrlo mali broj srednjih ili velikih proizvođača. Glavni razlog toga je da je za manje proizvođače ekološka poljoprivreda dobra alternativa konvencionalnoj proizvodnji s obzirom da ekološki proizvodi postižu višu cijenu, a manji proizvođači mogu jednostavnije svoju proizvodnju prilagoditi ekološkoj, poglavito oni proizvođači koji se bave sa više poljoprivrednih grana kao npr. stočarstvom, povrćarstvom i/ili voćarstvom. Veći proizvođači puno teže mogu prilagoditi svoju proizvodnju prema zahtjevima ekološke poljoprivrede

jer vrlo teško mogu nabaviti dovoljnu količinu inputa za potrebe proizvodnje i zbog koncentracije većih proizvođača na samo jedan proizvodni sektor. Također kod većih proizvođača vrlo je teško dostići standarde ekološke poljoprivrede s obzirom da je glavni cilj većih proizvođača proizvodnja što veće količine proizvoda na što manjoj površini uz što manje troškove proizvodnje kako bi se ostvario što veći profit. Stoga u budućnosti očekujemo daljnji rast broja proizvođača prema standardima ekološke poljoprivrede, ali prije svega to se odnosi na manja obiteljska poljoprivredna gospodarstva sa najčešće do 5 ha proizvodnih površina.

Na području grada Zlatara prema popisu koji je dostupan na stranicama Ministarstva poljoprivrede, postoji šest poslovnih subjekata koji su upisani u Registar subjekata u ekološkoj proizvodnji.

19. PRERADA PROIZVODA

Preradom primarnih poljoprivrednih proizvoda može doći do povećanja dodane vrijednosti, povećanja financijskih prihoda uz napomenu da je nužno poštivati zakonske propise i postići određenu ekonomiju razmjera kako bi prerada mogla biti isplativa. Na području grada Zlatara trenutno ne postoje značajniji prerađivači, iako u bližoj okolici isti postoje. Prerada proizvoda prvenstveno bi se trebala usmjeriti na poljoprivredne grane koje donose značajne efekte za uravnotežen razvoj i ostale ekonomske koristi. Primjeri dobre prakse prerade su prerada aromatičnog i ljekovitog bilja, prerada voća, povrća i sl.

20. TRŽENJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA

Da bi se dalje razvijalo poljoprivrednu proizvodnju potrebno je izgraditi prepoznatljivost proizvoda s područja Grada, udružiti manje proizvođače te izgraditi alternativne kanale distribucije. Najznačajnije gospodarske grane poljoprivrede na području grada Zlatara su stočarstvo, vinogradarstvo i voćarstvo. Kako je većini poljoprivrednika bavljenje poljoprivredom drugi izvor dohotka, te postoji vrlo mali broj komercijalnih poljoprivrednih proizvođača, možemo reći kako prostora i potencijala za širenje prodaje i trženje proizvoda iznimno. Većina proizvođača bave uzgojem voća i povrća svoje proizvode prvenstveno plasiraju na tržište izravnom prodajom na kućnom pragu ili na tržnici. Također, bitno je napomenuti da je u budućnosti nužno uspostaviti sustav promidžbe lokalnih proizvoda te bolje povezati prodaju lokalnih proizvoda na lokalnoj i nacionalnoj razini. Kako bi se postigla konkurentska prednost u odnosu na druga područja u Županiji, nužno je osigurati i sinergiju između poljoprivrednih proizvođača te ugostiteljsko-turističkog sektora.

21. POTPORNE INSTITUCIJE

Zadaća potpornih institucija za razvoj poljoprivrede je stvoriti povoljnu poduzetničku klimu i poticati razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava kroz pružanje poslovnih i drugih usluga tijekom razvoja i rasta poduzeća. S obzirom da poljoprivredna proizvodnja na području grada Zlatara ima ogromne potencijale za razvoj i napredak, racionalizacija i smanjivanje troškova javnih ustanova i institucija zasigurno negativno djeluju da dostupnost usluga na lokalnoj razini. Od 2013. godine u gradu Zlataru više ne djeluju institucije poput Službe za poljoprivredu, agencija za plaćanje, selekcijska služba te sve inspekcije - tržišna, šumarska, inspekcija rada, građevinska, inspekcija zaštite okoliša, turistička, inspekcija zaštite na radu koje su svoje urede preselile u obližnju Krapinu ili Zabok. Iako su u današnje vrijeme mnoge informacije lakše dostupne zbog njihove objave na internetu, isto ne vrijedi i za stariju populaciju poljoprivrednika koja se još uvijek u dovoljnoj mjeri ne služi novim tehnologijama.

22. FINANCIJSKA POTPORA

Programom ruralnog razvoja 2014. – 2020. godine koji je vrijedan 2,4 milijarde EUR-a, definirano je 18 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije te unapređenje životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima. Sva prihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja sufinancirana su većim dijelom putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (eng. EAFRD), a preostali dio sufinanciran je sredstvima iz državnog proračuna Republike Hrvatske. S obzirom da smo na kraju programskog razdoblja, uskoro se očekuje donošenje novog Programa ruralnog razvoja za razdoblje od 2021. – 2027. godine.

Sukladno dostupnim podacima Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju na području grada Zlatara za 2017. godinu, isplaćeno je ukupno 3.426.993,99 kn financijske potpore.

Mjere ruralnog razvoja su:

MJERE	Opis
M1 Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	Od ove mjere korist će imati svi oni koji se već bave ili tek kreću u poljoprivrednu proizvodnju. Sredstvima programa financirat će se njihova edukacija i stalno usavršavanje.
M2 – Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	Potpورا za pružanje savjetodavnih usluga, potpora za osposobljavanje savjetnika.
M3 – Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode	Potpورا za novo sudjelovanje u sustavima kvalitete, za aktivnosti informiranja i promicanja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu.
M4 – Ulaganja u fizičku imovinu	Mjera omogućava brojna ulaganja u primarnu poljoprivredu i preradu poljoprivrednih proizvoda, kao i u djelatnosti usmjerene ka navodnjavanju poljoprivrednih površina i očuvanja krajobraznih vrijednosti.
M5 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	Potpورا za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.
M6 – Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	Jedan od važnijih ciljeva ove mjere je omogućiti mladima zapošljavanje i izvan poljoprivrednih zanimanja.
M7 – Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	Osiguranjem kvalitetne komunalne i društvene infrastrukture, ruralna područja će opet postati poželjna mjesta za život i rad. To je upravo cilj ove mjere.
M8 – Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	Potpورا za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava.

	Potporna za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda.
M9 – Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.
M10 – Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama.
M13 – Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	Plaćanja u gorsko planinskim područjima – GPP. Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima – ZPO. Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima – PPO.
M14 – Dobrobit životinja	Mjera 14 uključuje primjenu visokih standarda dobrobiti životinja koji prelaze važeće zakonske propise.
M16 – Suradnja	-
M17 – Upravljanje rizicima	-
M18 – Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	-
M19 – LEADER (CLLD)	-
M20 – Tehnička pomoć	-

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, APPRRR

Prema podacima o korisnicima Europskog fonda za jamstava u poljoprivredi, Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, koji se objavljuju se u skladu s člankom 57. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 908/2014 od 6. kolovoza 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu agencija za plaćanje i drugih tijela, financijskog upravljanja, poravnavanja računa, pravila o kontroli, jamstva i transparentnosti, na stranici Agencije za plaćanje, vidljivo je da na području grada Zlatara od 16.10.2016. do 15.10.2017. postoji 196 korisnika koji su zaprimili ukupno 3.426.993,99 kn.

23. POLJOPRIVREDNA POLITIKA NA REGIONALNOJ I LOKALNOJ RAZINI

Poljoprivreda je kao djelatnost uređena mnogim zakonima iz različitih djelatnosti vezanih uz korištenje poljoprivrednog zemljišta i poljoprivrednu proizvodnju. Zakoni su usklađeni s pravnom regulativom Europske Unije. Krovni Zakoni i Pravilnici koji reguliraju poljoprivrednu djelatnost su:

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15)
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13, 48/15), 20/18
- Zakon o stočarstvu (NN 70/97, 36/98, 151/03, 132/06, 14/14 i 30/15)
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 81/13 i 14/14)
- Zakon o održivoj upotrebi pesticida (NN 14/14)
- Pravilnik o mjerilima za utvrđivanje osobito vrijednog obradivog (P1) i vrijednog obradivog (P2) poljoprivrednog zemljišta (NN 151/2013)
- Pravilnik o evidenciji uporabe poljoprivrednog zemljišta (NN 35/15, 118/16 i 26/17)
- Pravilnik o zaštiti poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja (NN 32/10, 09/14)
- Pravilnik o ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji (NN 019/16)
- Pravilnik o dobroj poljoprivrednoj praksi u korištenju gnojiva (NN 56/08)

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) nekada se financirala iz jedinstvenog fonda, Europskog fonda za smjernice i jamstva (garancije) u poljoprivredi, koji je 1. siječnja 2007. godine zamijenjen Europskim fondom za jamstva u poljoprivredi (European Agricultural Guarantee Fund, EAGF) i Europskim poljoprivrednim fondom za ruralni razvoj (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD).

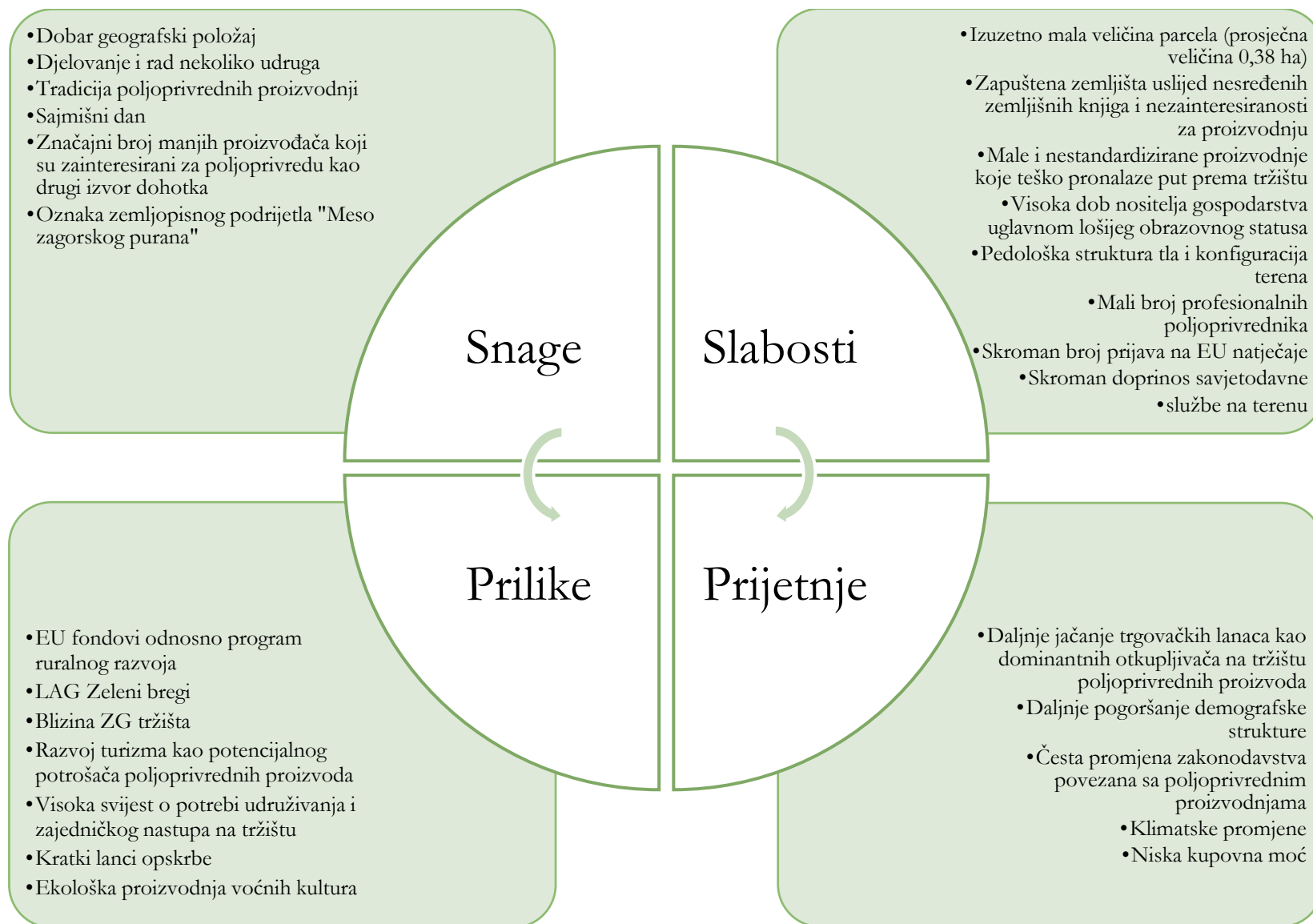
EAFRD ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja te olakšavanja njezine provedbe. Neke od aktivnosti su poticanje znanja i inovacija u poljoprivredi, jačanje konkurentnosti svih sektora poljoprivrede, promicanje održivog korištenja resursa itd. Korisnici koji se mogu služiti sredstvima EAFRD-a su poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednici, šumari i mladi. Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (skraćeno: Program) vrijedan oko 2,4 milijarde EUR-a, počeo se stvarati još 2012. godine, a EU komisija ga je odobrila službeno 26. svibnja 2015. godine. Programom je definirano 20 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće koje se financiraju sredstvima Europske Unije putem EAFRD te sredstvima iz Državnog proračuna.

24. SWOT ANALIZA

Za sažimanje rezultata analize i dijagnoze potencijala je SWOT analiza. Zbog svoje integrirajuće i obuhvatne uloge često se označava kao interno-eksterna analiza, a SWOT matrica se naziva i matrica unutarnjih i vanjskih faktora. Održane su dvije radionice strateškog planiranja tijekom posljednja 3 mjeseca (03.04.2019. i 21.05.2019.) te posljedično izrađena SWOT analiza. Ona daje pregled poljoprivrednog sektora grada Zlatara, strukturu, stanje i ponašanje. Objasnjena su pravila SWOT analize kako bi ista bila uspješno primijenjena. Nakon provedene analize, slijedi povezivanje internih i eksternih činitelja. Analizom i dijagnozom poljoprivrednog sektora ispitali smo unutarnje snage i slabosti te vanjske prilike i prijetnje s kojima se poljoprivreda grada Zlatara susreće.

Snage i slabosti su razmotrene kao unutrašnji elementi, dok su mogućnosti i prijetnje razmotrene kao vanjski činitelji.

Uz SWOT analizu, proveli smo i anketni upitnik o stanju poljoprivrede na području Grada Zlatara koji nam je poslužio za donošenje konkretnih mjera za razvoj poljoprivrede.

25. VIZIJA POLJOPRIVREDE

Vizija je sažeta zamisao o željenim i predvidljivim postignućima u razvoju poljoprivrede, proizašla kroz održane radionice strateškog planiranja, iz rezultata osnovne analize, SWOT analize, trendova u razvoju u užem i širem okruženju Zlatara, te zamislama o planiranoj budućnosti. Vizija nam pokazuje u kojem se smjeru planira razvijati poljoprivreda na području grada Zlatara.

VIZIJA POLJOPRIVREDE

Područje Grada Zlatara je područje uspješnih poljoprivrednih proizvođača i stanovnika koji kroz poljoprivrednu djelatnost ostvaruju sekundarni izvor prihoda.

26. CILJEVI

Cilj 1.

podizanje
razine
konkurentnosti
poljoprivredno-
prehrambenog
sektora

Cilj 2.

poboljšanje
tržišnih
mehanizama za
prodaju
poljoprivredno-
prehrambenih
proizvoda

Cilj 3.

održivo
upravljanje
prirodnim
resursima

Cilj 4.

okolišno
prihvatljiva
poljoprivreda

Cilj 5.

uravnoteženi
prostorni razvoj
ruralnih
područja uz
unapređenje
života u lokalnoj
zajednici,
uključujući
stvaranje i
zadržavanje
radnih mjesta

Cilj 6.

osiguranje
stabilnog
dohotka
poljoprivrednika

Poljoprivredni sektor grada Zlatara izuzetno je malen, sa tek manjim brojem komercijalno održivih proizvođača. Tek 8 proizvođača je 2017. ostvarilo izravna plaćanja u iznosu većem od 50.000 HRK, 21 proizvođač iznos veći od 20.000 HRK, od ukupno 196 poljoprivrednih gospodarstava koji su ostvarili iznos veći od 5.000 HRK. U upisniku je evidentirano još 201 gospodarstvo sa izravnim plaćanjima manjim od 5.000 HRK.

Od izuzetne bi važnosti za grad bilo podržati ovu skromnu bazu proizvođača sa dugoročnim ciljem povećanja iste.

Sukladno definiranim nacionalnim ciljevima poljoprivredne politike i Smjernicama EU o državnim potporama u poljoprivredi, analizi stanja poljoprivrede na području grada Zlatara, održanim radionicama strateškog planiranja sa Partnerskim vijećem i ostalim dionicima, rezultatima ispunjenih anketa sa web stranice grada Zlatara te procijenjenim mogućnostima proračuna grada Zlatara definirani su prioriteti sa mjerama za ostvarivanje istih.

**IZNOSI POTPORE I VELIČINE POLJOPRIVREDNOG GOSPODARSTVA
PODLOŽNE SU PROMJENAMA SUKLADNO MOGUĆNOSTIMA PRORAČUNA.**

Cilj 1. Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora

Poljoprivreda je jedna od gospodarskih grana koja je uvijek imala veliko značenje za Grad Zlatar i njezine stanovnike. Posljednjih godina primjetan je trend demografskog pada u cijeloj zemlji, a zbog nepovoljnih prirodnih uvjeta za intenzivniji razvoj poljoprivrede, te sve veći nedostatak motivacije za bavljenje poljoprivredom, posebice u kategoriji mladih poljoprivrednika, doveli su i do smanjenja obujma poljoprivredne proizvodnje na području Grada Zlatara. Ovim se strateškim ciljem želi održati postojeća poljoprivredna proizvodnja kod nekolicine uspješnih poljoprivrednih proizvođača te potaknuti male poljoprivrednike na intenzivnije bavljenje poljoprivredom kako bi ova kategorija poljoprivrednika postala konkurentnija, održiva i komercijalna. Ovim se strateškim ciljem posebno želi podići razina konkurentnosti poljoprivrednog sektora, posebice onih poljoprivrednih grana koje imaju najveće potencijale za rast i razvoj, a to su stočarstvo, voćarstvo, vinogradarstvo te ovčarstvo. Poticanjem razvoja ovih grana nastojat će se iskoristiti potencijali poljoprivredne proizvodnje koji su dosada ostali neiskorišteni, a valorizacijom njihovih proizvoda zasigurno može doći do pojave lokalnih proizvoda koji mogu postati prepoznatljivi izvan granica lokalne i/ili regionalne samouprave.

Prioritet 1.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede

Poticanje razvoja održive poljoprivrede na području grada Zlatara odrazit će se kroz dvije mjere i to podrškom ulaganju u fizičku imovinu komercijalnih proizvođača te podrškom ulaganju u fizičku imovinu malih, mladih poljoprivrednika te start-up proizvođača. Zbog nepovoljnih uvjeta za razvoj poljoprivrede, rascjepkanih zemljišta, poljoprivredne proizvodnje na malim površinama, te činjenice da prema Agenciji za plaćanje u poljoprivredi, ruralnom razvoju i ribarstvu samo mali broj poljoprivrednika na području grada je ostvario značajne iznose poticaja iznad 50.000 HRK, ovaj prioritet se prvenstveno odnosi na poticanje daljnjeg razvoja i ulaganja već postojećih poljoprivrednih proizvođača te pružanje podrške mladim poljoprivrednicima za ulaganja te start-up-ovima koji tek kreću u razvoj komercijalne poljoprivredne proizvodnje. Ovim mjerama želi se potaknuti i zaustavljanje demografskog trenda i ostanak mladih ljudi koji su zainteresirani za poljoprivredu.

Mjera 1.1.1. - Podrška ulaganju u fizičku imovinu komercijalnih proizvođača

Mjera 1.1.2. - Podrška ulaganja u fizičku imovinu malih, mladih i start-up proizvođača

Prioritet 1.2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija

S obzirom na turbulentnost i promjenjive uvjete života i poslovanja u današnjem okruženju, brzinu razvoja tehnologije, povećanje obujma poljoprivredne proizvodnje te podizanje konkurentnosti sektora, mora se prvenstveno temeljiti na primjeni znanja, inovacija, novih tehnologija primjenom drugačijih metoda poslovanja. Cilj ovog prioriteta da se sustavnim poticanjem edukacije i primjenom znanja potakne poljoprivredne proizvođače na primjenu novih metoda poslovanja te poboljšanja postojećih načina i metoda nastavno na nove spoznaje, obnovu proizvodnje.

Mjera 1.2.1. - Podrška ulaganju u edukaciju i obrazovanje poljoprivrednika

Mjera 1.2.2. - Podrška ulaganju u inovacije i nove tehnologije

Mjera 1.2.3. - Podrška studijskim stručnim putovanjima Udruga

Mjera 1.2.4. - Podrška ulaganju u stručne savjetodavne usluge (HACCP, GLOBALGAP, prijave na ESIF)

Cilj 2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno prehrambenih proizvoda

Jedan od preduvjeta za poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno prehrambenih proizvoda je povećanje razine konkurentnosti, povezanost poljoprivrednih proizvođača i organiziranost te zajednički nastup na tržištu u onoj mjeri u kojoj je to moguće i realno. Organizirano tržište te jasno definiran kanal prodaje jedan je od uvjeta koji je potrebno osigurati kako bi se ostvarila uspješnost i iskorištavanje potencijala. Kako na razini područja grada Zlatara dosad nema primjera zajedničkog nastupa poljoprivrednih proizvođača na tržištu, organiziranjem trženjem, uspostavljanjem i/ili podrškom učlanjenju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj/županijskoj razini i Zadruga na području grada, koncentracijom ponude i potražnje, postizanjem viših cijena i povoljnije pozicije, doprinijet će se uspostavljanju dobrih temelja za daljnji rast i napredak.

Prioritet 2.1. Razvoj prodajno promidžbenih aktivnosti

Jedan od preduvjeta za poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivrednih proizvoda je povećanje razine konkurentnosti, povezanost poljoprivrednih proizvođača i organiziranost te zajednički nastup na tržištu u onoj mjeri u kojoj je to moguće i realno. Organizirano tržište te jasno definiran kanal prodaje jedan je od uvjeta koji je potrebno osigurati kako bi se ostvarila uspješnost i iskorištavanje potencijala. Kako na razini područja grada Zlatara dosad nema primjera zajedničkog nastupa poljoprivrednih proizvođača na tržištu, organiziranjem trženjem, uspostavljanjem i/ili podrškom učlanjenju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj/županijskoj razini i Zadruga na području grada, koncentracijom ponude i potražnje, postizanjem realnih cijena i povoljnije pozicije, doprinijeti će se uspostavljanju dobrih temelja za daljnji rast i napredak.

Mjera 2.1.1. - Uspostava brenda proizvoda - koordinacija suradnje među dionicima

Mjera 2.1.2. - Podrška nastupima na sajmovima i manifestacijama

Prioritet 2.2. Olakšavanje prodaje proizvoda

Prilikom prodaje poljoprivrednih proizvoda potrebno je voditi računa o nizu zakona i propisa kojima se uređuje prodaja. Prodaja izvan prodavaonica, može se obavljati samo na mjestima koja propisima odredi mjerodavno tijelo lokalne samouprave (grad, općina) uz zadovoljenje ispunjenja zahtjeva minimalnih tehničkih i općih zdravstvenih i sanitarnih uvjeta. Kada govorimo o prioritetu olakšavanje prodaje proizvoda, prvenstveno se misli na obavljanje prodaje izvan tržnice ili preko pokretnih prodavaonica i prodavača. U sklopu ovog prioriteta posebna pažnja se mora posvetiti razdvajanju velikih od malih proizvođača, budući da veliki proizvođači zasigurno mogu poboljšati prodaju i plasman svojih proizvoda kroz udruživanje sa ostalim proizvođačima ili učlanjenjem u

Proizvođačke organizacije, dok mali proizvođači mogu svoj potencijal iskoristiti kroz izravnu prodaju, bilo na kućnom pragu ili na gradskoj tržnici, postižući veću cijenu svojih proizvoda. Mjere u sklopu ovog prioriteta su usmjerene na pronalaženje novih načina izravne prodaje kako bi svaki proizvod mogao doći do kupca.

Mjera 2.2.1. - Podrška prodaji na pragu

Mjera 2.2.2. - Podrška učlanjivanju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj razini

Cilj 3. Održivo upravljanje prirodnim resursima

Održivo upravljanje prirodnim resursima jedna je od najvažnijih tema u današnjoj poljoprivrednoj proizvodnji. Održivo upravljanje prirodnim resursima u poljoprivredi mora se temeljiti na postojećoj plodnosti tla i prirodnoj sposobnosti biljaka, životinja i okoliša s ciljem optimiziranja i zaštite okoliša. Takva vrsta poljoprivredne proizvodnje, osim što štiti okoliš, može biti i gospodarski isplativa. Prioriteti u sklopu ovog cilja usmjereni su prvenstveno na poljoprivredno zemljište i na očuvanje okoliša i prirodnih resursa.

Prioritet 3.1. Poljoprivredno zemljište

Pozitivna i učinkovita zemljišna politika osnova je konkurentne i profitabilne poljoprivredne proizvodnje jer se bavi pitanjima dodjele prava korištenja i zakupa/prodaje poljoprivrednog zemljišta, unaprjeđivanjem gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i zaštitom poljoprivrednog zemljišta od onečišćenja. U širem smislu mjere zemljišne politike ne mogu biti samo mjere poljoprivredne politike već su dio sveukupnog održivog razvoja kao važan segment politika: zaštite okoliša, prostornog planiranja i ruralnog razvoja. U sklopu prioriteta koji se odnosi na poljoprivredno zemljište, najviše naglaska stavlja se na okrupnjavanje rascjepkanih zemljišta te sređivanje zemljišno-knjižne problematike.

Mjera 3.1.1. - Podrška rješavanju zemljišno knjižne problematike

Prioritet 3.2. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa

Ciljevi u sklopu ovog prioriteta prvenstveno se odnose na očuvanje okoliša i prirodnih resursa koji će doprinijeti održivom razvoju poljoprivrede na području Grada.

Mjera 3.2.1. - Održavanje ekstenzivnih voćnjaka i sufinanciranje analize tla

Cilj 4. Okolišno prihvatljiva poljoprivreda

Poljoprivredna proizvodnja većim je dijelom u funkciji proizvodnje za vlastite potrebe. Voćarstvo je slabije razvijeno, a prevladavaju ekstenzivni voćnjaci. Među osnovnim slabostima Grada Zlatara prepoznati su nizak stupanj inicijative, manjak znanja, zapuštene i uglavnom usitnjene poljoprivredne i šumske površine, slabo razvijena fizička i društvena infrastruktura te nekonkurentna poljoprivreda. Najveći prepoznati problemi i prepreke ekološke poljoprivredne proizvodnje su neorganizirano tržište, problem plasmana proizvoda (pretežno na lokalnom tržištu i preko ekoloških udruga) te nedovoljno razvijena ekološka svijest u društvu. Postoji velika potreba koncentracije i investiranja u modernizaciju tehnologije i tehnološku obnovu. Neizostavan dio modernizacijskog procesa čini ulaganje u novu tehnologiju i nadzor i kontrolu procesa kako bi se očuvalo, održalo i potaknulo učinkovitije korištenje sirovina i time izravno doprinijelo učinkovitosti proizvodnje, posljedično tome boljoj konkurentnosti, kao i poboljšanju energetske efikasnosti i smanjenju utjecaja na okoliš prehrambeno-prerađivačke industrije

Prioritet 4.1. Ekološka proizvodnja

Ekološka poljoprivreda općenito se u Hrvatskoj doživljava kao sigurna mjera očuvanja prirode i okoliša te instrument boljeg upravljanja poljoprivrednim i zapuštenim zemljištem te graničnim prostorom zaštićenih prirodnih područja stvarajući nova javna dobra. Uz poboljšane uvjete ekološka će poljoprivreda proizvesti dodatnu ekonomsku vrijednost u ruralnim područjima kroz povećanje povrata po jedinici uložene radne snage, posebice na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Potrebno je povećanje stručne, tehnološke i organizacijske kapacitete ekoloških proizvođača kroz osiguranje povoljnog razvojnog okruženja za bolji protok informacija, snaženjem postojećih i novih udruga, teoretskom i praktičnom edukacijom, stručno-tehničkom potporom i osiguravanjem dovoljnih količina ekoloških sredstava za proizvodnju (inputa). Glavni razlog toga je da je za manje proizvođače ekološka poljoprivreda dobra alternativa konvencionalnoj proizvodnji s obzirom da ekološki proizvodi postižu višu cijenu, a manji proizvođači mogu jednostavnije svoju proizvodnju prilagoditi ekološkoj, poglavito oni proizvođači koji se bave sa više poljoprivrednih grana kao npr. stočarstvom, povrćarstvom i/ili voćarstvom.

Mjera 4.1.1. - Potpora prelasku na ekološki način proizvodnje

Mjera 4.1.2. - Potpora ekološkim proizvođačima

Cilj 5. Uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta

Standard života u ruralnim područjima obično je niži nego u gradovima te se reflektira u lošijoj infrastrukturi u disperziranim naseljima i s ograničenim pristupom društvenim uslugama. Ovaj cilj doprinosi uravnoteženju cjelokupnog prostora grada Zlatara što će se očitovati kroz ulaganje u poljoprivrednu infrastrukturu uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.

Prioritet 5.1. Uravnoteženi razvoj

Prioritet stavlja naglasak na uravnoteženi razvoj svih naselja na području Grada Zlatara kroz ulaganja u poljoprivrednu infrastrukturu.

Mjera 5.1.1. - Ulaganja u infrastrukturu naselja ispod 400 stanovnika

Cilj 6. Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika

Kao zajednički cilj poljoprivredne politike na europskoj razini te nacionalnog zakonodavstva, nastoje se osnažiti poljoprivredna gospodarstva i potaknuti njihova dugoročna održivost te promicati uravnoteženi razvoj ruralnih područja. Poljoprivreda, odnosno zajednička poljoprivredna politika (ZPP) jedno je od najznačajnijih operativnih područja kojim se bavi Europska unija. Pri tome se ne vodi briga samo o proizvodnji hrane, već i o osiguranju životnog standarda poljoprivrednika, očuvanju ruralnih tradicija i unaprjeđenju ruralnog prostora i usluga. Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika ima za zadatak osim osiguranja dohodaka i podizanje kvalitete života u ruralnim područjima. Uloga poljoprivrednika je velika – njegov glavni zadatak je proizvoditi kvalitetnu i zdravstveno ispravnu hranu po povoljnim cijena. Većina poljoprivrednika na području grada bavi se poljoprivredom kao sekundarnom djelatnošću, odnosno prihodi od poljoprivrede predstavljaju drugi izvor prihoda. Prioriteti u sklopu cilja Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednicima usmjereni su na sufinanciranje usluga na gospodarstvima te na podršku razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti.

Prioritet 6.1. Sufinanciranje usluga na gospodarstvima

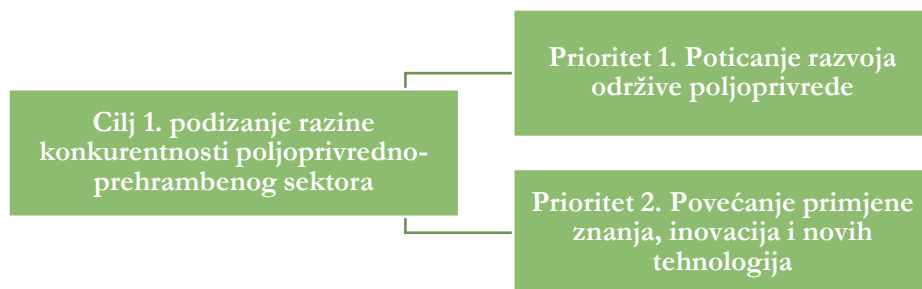
Prioritet teži razvijanju sektora usluga u području poljoprivrede koji je još uvijek u začetku ne samo na području grada Zlatara već i na nacionalnoj razini. Razvoj takvih usluga doprinijet će ekonomskom razvoju gospodarstava, a ujedno će se odraziti na druge sektore.

Mjera 6.1.1. - Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu

Prioritet 6.2. Podrška razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti

Prioritet je usmjeren na razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti uz bavljenje poljoprivredom kao glavnom djelatnošću. U sklopu prioriteta stavlja se naglasak na kreiranje mogućnosti zapošljavanja i uvjeta za razvoj poduzetništva te daljnji razvoj ruralnih područja.

Mjera 6.2.1. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu

Mjera 1.1.1. - Podrška ulaganju u fizičku imovinu komercijalnih proizvođača

Mjera 1.1.2. - Podrška ulaganja u fizičku imovinu malih, mladih i start-up proizvođača

Mjera 1.2.1. - Podrška ulaganju u edukaciju i obrazovanje poljoprivrednika

Mjera 1.2.2. - Podrška ulaganju u inovacije i nove tehnologije

Mjera 1.2.3. - Podrška studijskim stručnim putovanjima Udruga

Mjera 1.2.4. - Podrška ulaganju u stručne savjetodavne usluge (HACCP, GLOBALGAP, prijave na ESIF)

Naziv mjere	1.1.1. Podrška ulaganju u fizičku imovinu komercijalnih proizvođača
Prioritet	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Cilj	1. Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 20.000 € (stočarstvo) i od 4.000 € (ostale poljoprivredne grane – vinogradarstvo, voćarstvo) za ulaganja u fizičku imovinu.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori.
Rezultati i razvojni učinak	Broj poljoprivrednih gospodarstava koji je koristeći ovu mjeru investirao u imovinu gospodarstava.
Korisnici (koliko može biti korisnika)	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja

	financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	15-30 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	1.1.2. Podrška ulaganja u fizičku imovinu malih, mladih i start-up proizvođača
Prioritet	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Cilj	1. Podizanje razine konkurentnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 20.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 20.000 € (stočarstvo) i SO od 4.000 € (ostale poljoprivredne grane – vinogradarstvo, vinarstvo, voćarstvo) za ulaganja u fizičku imovinu.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj novoosnovanih gospodarstava koji je koristio mjeru za ulaganje u fizičku imovinu
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva te start-up-ovi u području poljoprivrede.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-15 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

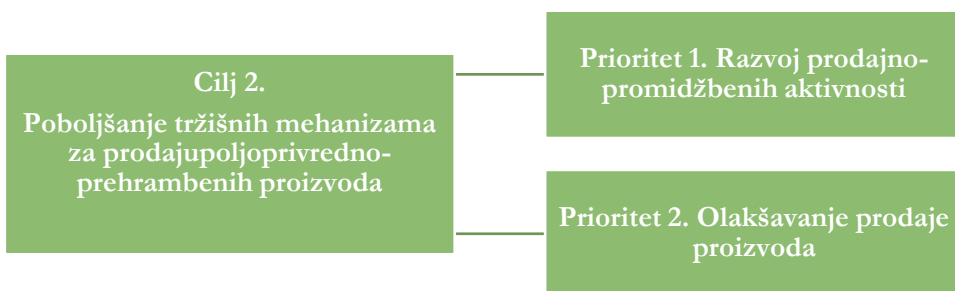
Naziv mjere	1.2.1. - Podrška ulaganju u edukaciju i obrazovanje poljoprivrednika
Prioritet	2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija
Cilj	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 2.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu – stočarstvo, koje ima SO veći od 10.000 €, odnosno SO veći 2.000 € za vinogradarstvo, vinarstvo i voćarstvo
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj osoba i gospodarstava koji je koristio potporu za edukaciju i obrazovanje.
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja

	financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	1.2.2. - Podrška ulaganju u inovacije i nove tehnologije
Prioritet	2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija
Cilj	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu – stočarstvo, koje ima SO veći od 10.000 €, odnosno 2.000 € za voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj poljoprivrednika koji je uložio sredstva u inovaciju i/ili novu tehnologiju i koristio ovu mjeru
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	1.2.3. - Podrška studijskim stručnim putovanjima Udruga
Prioritet	2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija
Cilj	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 500 HRK/godišnje po članu Udruge proizvođača koji imaju SO veći od 2.000 €.
Aktivnosti	Izrada registra udruga i članova, pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj članova Udruge koji su koristili ovu mjeru
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	50-100 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	1.2.4. - Podrška ulaganju u stručne savjetodavne usluge (HACCP, GLOBALGAP, prijave na ESIF)
Prioritet	2. Povećanje primjene znanja, inovacija i novih tehnologija
Cilj	1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veću od 10.000 € (stočarstvo) i SO od 2.000 € za ostale poljoprivredne grane – vinogradarstvo, voćarstvo
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj poljoprivrednika koji je koristio stručne savjetodavne usluge, broj odobrenih ESIF kredita
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	3-5 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Mjera 2.1.1. - Uspostava brenda proizvoda - koordinacija suradnje među dionicima

Mjera 2.1.2. - Podrška nastupima na sajmovima i manifestacijama

Mjera 2.2.1. - Podrška prodaji na pragu

Mjera 2.2.2. - Podrška učlanjivanju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj/međuzupanijskoj razini

Mjera 2.2.3. - Podrška osnivanju Zadruga na području grada Zlatara

Naziv mjere	2.1.1. - Uspostava brenda proizvoda - koordinacija suradnje među dionicima
Prioritet	1. Razvoj prodajno-promidžbenih aktivnosti
Cilj	2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora Udrugama za razvoj brendova proizvoda do 10.000 HRK po Udruzi i koja ima dugoročni cilj tržišni minimalno 200.000 HRK
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj odobrenih potpora, broj novih brendova
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	1-2 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

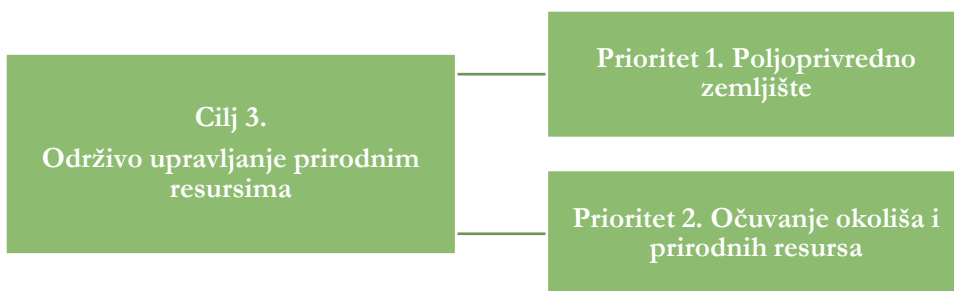
Naziv mjere	2.1.2. - Podrška nastupima na sajmovima i manifestacijama
Prioritet	1. Razvoj prodajno-promidžbenih aktivnosti
Cilj	2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora proizvođačima koji imaju SO veći od 2.000 € isključivo za troškove nastupa, odnosno kotizacije do 3.000 HRK po nastupu.
Aktivnosti	Izrada baze poljoprivrednih proizvođača koji su sudjelovali na sajmovima i manifestacijama, Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj odobrenih kotizacija za poljoprivredne proizvođače koji su sudjelovali na sajmovima i manifestacijama
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	2.2.1. - Podrška prodaji na pragu
Prioritet	2. Olakšavanje prodaje proizvoda
Cilj	2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna jednokratna potpora za uspostavu prodaje na pragu do 5.000 HRK po proizvođaču isključivo za administrativne i tehničke troškove ukoliko je primjenjivo.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj poljoprivrednika koji je uspostavio prodaju na pragu
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	1-3 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	2.2.2. - Podrška učlanjivanju proizvođača u Proizvođačke organizacije na nacionalnoj/međužupanijskoj razini
Prioritet	2. Olakšavanje prodaje proizvoda
Cilj	2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora proizvođačima za učlanjivanje jednokratno u iznosu do 3.000 HRK.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj poljoprivrednih proizvođača koji je učlanjen u Proizvođačku organizaciju na nacionalnoj ili županijskoj razini
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	2.2.3. Podrška osnivanju Zadruga na području grada Zlatara
Prioritet	2. Olakšavanje prodaje proizvoda
Cilj	2. Poboljšanje tržišnih mehanizama za prodaju poljoprivredno-prehrambenih proizvoda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora proizvođačima kao podrška osnivanju Zadruga na području Grada Zlatara (poticanje udruživanja) i to onim proizvođačima koji imaju SO veći od 5.000 € (stočarstvo) i 1.000 € (voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo) u iznosu od 10.000 HRK po članu.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Osnovana Zadruga na području grada Zlatara, broj proizvođača koji su se učlanili u novoosnovanu Zadrugu
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	1 korisnik
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Mjera 3.1.1. - Podrška rješavanju zemljišno knjižne problematike

Mjera 3.2.1. - Održavanje ekstenzivnih voćnjaka

Naziv mjere	3.1.1. - Podrška rješavanju zemljišno-knjižne problematike
Prioritet	1. Poljoprivredno zemljište
Cilj	3. Održivo upravljanje prirodnim resursima
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora za administrativne troškove usklađivanja katastra i zemljišnih knjiga do 5.000 HRK/ha.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstava sa riješenim predmetima zemljišno-knjižne problematike
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	10-20 korisnika (procjena 40-60 ha)
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	3.2.1. - Održavanje ekstenzivnih voćnjaka i sufinanciranje analize tla
Prioritet	2. Očuvanje okoliša i prirodnih resursa
Cilj	3. Održivo upravljanje prirodnim resursima
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora za održavanje ekstenzivnih voćnjaka u iznosu od 1.000 HRK po gospodarstvu sa površinom voćnjaka minimalne veličine 0,5 ha.

	Bespovratna potpora za analizu tla u iznosu od 100 HRK po čestici.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstva koji održava ekstenzivne voćnjake, broj gospodarstva koji je izvršio analizu tla
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Cilj 4.
Okolišno prihvatljiva poljoprivreda

Prioritet 1. Ekološka proizvodnja

Mjera 4.1.1. - Potpora prelasku na ekološki način proizvodnje

Mjera 4.1.2. - Potpora ekološkim proizvođačima

Naziv mjere	4.1.1. - Potpora prelasku na ekološki način proizvodnje
Prioritet	1. Ekološka proizvodnja
Cilj	4. Okolišno prihvatljiva poljoprivreda
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Jednokratna podrška proizvođačima u prelasku na ekološki način proizvodnje u iznosu od 10.000 HRK, a koji će imati ili imaju SO (Standard output – odnosno ekonomsku veličinu gospodarstva) veći od 20.000 € (stočarstvo) ili 4.000 € (voćarstvo, vinogradarstvo i vinarstvo).
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstava koji je prešao na ekološki način proizvodnje
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	3-7 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

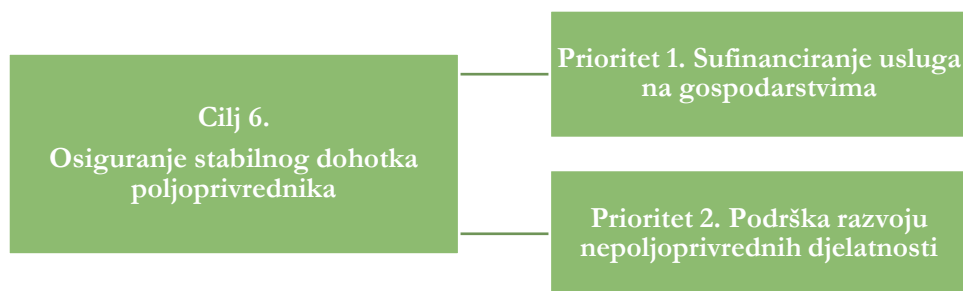
Naziv mjere	4.1.2. Potpora ekološkim proizvođačima
Prioritet	1. Ekološka proizvodnja
Cilj	4. Okolišno prihvatljiva poljoprivreda
Svrha, cilj i	Sufinanciranje troškova usluga nadzornih stanica u jednokratnom

obrazloženje mjere	iznosu od 500 HRK po ha.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstava koji je koristio uslugu nadzornih stanica
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	8-12 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Mjera 5.1.1. - Ulaganja u infrastrukturu naselja ispod 400 stanovnika

Naziv mjere	5.1.1. Ulaganja u infrastrukturu naselja ispod 400 stanovnika
Prioritet	1. Uravnoteženi razvoj
Cilj	5. Uravnoteženi prostorni razvoj ruralnih područja uz unapređenje života u lokalnoj zajednici, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Ulaganja u poljoprivrednu infrastrukturu u kojima se nalaze značajni poljoprivredni proizvođači na području naselja sa manje od 400 stanovnika.
Aktivnosti	Donošenja plana ulaganja u poljoprivrednu infrastrukturu, određivanje prioriteta naselja za ulaganje
Rezultati i razvojni učinak	Broj ulaganja u poljoprivrednu infrastrukturu
Korisnici	Članovi lokalne zajednice, gospodarstva
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	1-2 naselja sukladno Odluci Gradskog vijeća obzirom da je mjera izuzetno financijski zahtjevna
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Mjera 6.1.1. - Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu

Mjera 6.2.1. - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu

Naziv mjere	6.1.1. Potpore za usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu
Prioritet	1. Sufinanciranje usluga na gospodarstvima
Cilj	Cilj 6. Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK/godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO veći od 4.000 € za uslugu zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstava koji je koristio usluge zamjene na poljoprivrednom gospodarstvu
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	1-3 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

Naziv mjere	6.2.1. Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu
Prioritet	Prioritet 2. Podrška razvoju nepoljoprivrednih djelatnosti
Cilj	Cilj 6. Osiguranje stabilnog dohotka poljoprivrednika
Svrha, cilj i obrazloženje mjere	Bespovratna potpora na razini do 10.000 HRK jednokratno po poljoprivrednom gospodarstvu koje ima SO veći od 4.000 € za uspostavu uslužnih djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu.
Aktivnosti	Pokretanje postupka i izrada dokumentacije za dodjelu sredstava, Odluka o bespovratnoj potpori
Rezultati i razvojni učinak	Broj gospodarstava koji je razvio nepoljoprivrednu djelatnost na svojem gospodarstvu
Korisnici	Korisnici ove mjere pripadaju sektoru stočarstva, vinogradarstva i vinarstva, voćarstva.
Vremenski okvir	Od 2020. – 2024. godine, ovisno o odabiru ključnih područja financiranja sukladno Odluci Gradskog vijeća grada Zlatara i Izvršnog tijela. Po donošenju proračuna za svaku godinu, donijet će se plan mjera za proračunsku godinu.
Procjena broja prijavitelja/korisnika	5-10 korisnika
Izvori financiranja	Proračun Grada Zlatara

ZAKLJUČAK

Poljoprivredna djelatnost na području grada Zlatara uvjetovana je konfiguracijom terena, kvalitetom tla, razmještajem stanovnika te sa tradicijom življenja na malim posjedima. Bavljenje poljoprivrednom djelatnošću ograničeno je slabim prirodnim uvjetima, brdovitim terenom te usitnjenošću posjeda i njihovom rascjepkanošću. Na području grada Zlatara djeluje kontinentalno-humidni tip klime sa umjereno toplim ljetima, i kišovitim i hladnim zimama, odnosno u klimatskom pogledu ima obilježja umjerene kontinentalnosti, bez jače izraženih ekstremnih stanja i bez nepovoljnih meteoroloških elemenata. Na području Grada Zlatara nema osobito vrijednog obradivog tla. Zastupljenije je poljoprivredno zemljište kategorije – ostala obradiva površina s površinom od 1.725,00 ha, odnosno 70,2%, dok poljoprivredno zemljište kategorije – vrijedno obradivo tlo zauzima površinu od 733,00 ha, odnosno 29,8% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta.

Prepoznatljivost ovom krajobrazu pružaju i poljodjelske površine svojom veličinom, načinom obrade i kulturama. Na osunčanim padinama brežuljaka zastupljeni su vinogradi, dok se oranične, manje ili veće plohe, izmjenjuju u prostoru livada. Od ratarskih kultura prevladava kukuruz, krumpir, a manje su površine pod ječmom, heljdom i povrtnarskim kulturama. Uz okućnice se nalaze ekstenzivni voćnjaci. U novije vrijeme uočeno je i prodiranje voćnjaka na mjestima nekadašnjih vinograda.

Prema podacima iz ARKOD sustava, vidljiva je rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta na području grada Zlatara gdje je na dan 31.12.2018. evidentirano 4.077 parcela koje koriste registrirana poljoprivredna gospodarstva. Rascjepkanost dolazi do izražaja kada stavimo u odnos broj parcela i sa površinom parcela (ha) na razini pojedinog naselja i/ili grada.

Nakon održanih radionica strateškog planiranja i ispunjenih anketnih upitnika, kao glavni izazovi poljoprivrede na području Zlatara istaknuti su: nedovoljna educiranost poljoprivrednika, rješavanje pitanja zastarjele tehnološke mehanizacije, sređivanje zemljišno-knjižnih odnosa, uspostavljanje lokalnog sustava statističkih podataka o poljoprivredi, pametna selekcija biljnih i životinjskih vrsta koje se žele proizvoditi s obzirom na pedološka svojstva, klimatske uvjete, reljef (nagib terena, insolacija, nadmorska visina), tradiciju, autohtone kulture, trendove na tržištu, dodana vrijednost proizvoda, poticanje i nagrađivanje kvalitete proizvoda, poticanje obrazovanja i osposobljavanja poljoprivrednika, neadekvatne poljoprivredne građevine i dr. Na temelju svih prikupljenih informacija pristupili smo izradi SWOT analize. Zajedno sa Partnerskim vijećem i zainteresiranom javnošću utvrdili smo koje su snage, slabosti, prilike i prijetnje grada Zlatara sa naglaskom na razvoj poljoprivrede. Na temelju toga utvrdili smo i mjere za pojedine grane poljoprivrede koje će nositi budući rast i razvoj poljoprivrede na području grada Zlatara. Nacrt mjera koje su dane u ovom dokumentu podložne su promjenama sukladno veličinama poljoprivrednih gospodarstava te dostupnošću izvora financiranja.

POPIS SLIKA

Slika 1. Položaj grada Zlatara.....	3
-------------------------------------	---

POPIS TABLICA

Tablica 1. Broj stanovnika i gustoća naseljenosti 2011.	4
Tablica 2. Temperature na području grada Zlatara.....	5
Tablica 3. Korištena poljoprivredna površina.....	8
Tablica 4. Korištena poljoprivredna površina (ostalo zemljište)	8
Tablica 5. Skupine kućanstva prema korištenom poljoprivrednom zemljištu.....	9
Tablica 6. Prikaz podataka iz ARKOD baze podataka na dan 31.12.2018. (podaci o ARKOD parcelama su prikazani prema grupama s obzirom na ukupnu površinu ARKOD parcela (ha) poljoprivrednika i prostornoj komponenti do kategorije naselja s obzirom na sjedište poljoprivrednog gospodarstva)	10
Tablica 7. Površine (ha) poljoprivrednog zemljišta evidentiranog u ARKOD sustavu prema vrstama uporabe i naselja u kojem su smještene	11
Tablica 8. Zaposleni prema područjima djelatnosti.....	12
Tablica 9. Broj stanovnika i prosječna starost stanovnika grada Zlatara	14
Tablica 10. Aktivno poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara.....	16
Tablica 11. Uzdržavano poljoprivredno stanovništvo grada Zlatara.....	16
Tablica 12. Struktura poljoprivrednih gospodarstava	17
Tablica 13. Školska sprema nositelja/ odgovorne osobe na dan 31.12.2018.	17
Tablica 14. Struktura poljoprivrednih gospodarstava	18
Tablica 15. Brojno stanje domaćih životinja na dan 31.12.2018.	19
Tablica 16. Brojno stanje domaćih životinja – ovce i koze.....	20
Tablica 17. Površine pod voćnim vrstama (u ha).....	23
Tablica 18. Voćne vrste - proizvodnja u tonama.....	23
Tablica 19. Voćne vrste - prinosi po ha	23
Tablica 20. Vinogradi na dan 31.12.2018.	25
Tablica 21. Iskrčeni vinogradi na dan 31.12.2018.	25
Tablica 22. Površine pod povrtnim vrstama (u ha).....	26
Tablica 23. Povrtne vrste - proizvodnja u tonama	26
Tablica 24. Povrtne vrste - prinosi po ha.....	27
Tablica 25. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači u Krapinsko-zagorskoj županiji.....	30
Tablica 26. Površine ekološkog korištenog poljoprivrednog zemljišta po kategorijama u ha.....	30

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1. Srednja, maksimalna i minimalna godišnja količina oborina	5
Grafikon 2. Godišnje oborine za kišomjernu postaju Zlatar	6
Grafikon 3. Školska sprema nositelja poljoprivrednih gospodarstava.....	17
Grafikon 4. Struktura povrtnih vrsta u ha.....	27